

Förskolan

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande 98 motionsyrkanden rörande bl.a. pedagogisk verksamhet i förskolan, förskolans mål och värdegrund, jämställdhet samt modersmålsundervisning i förskolan. Dessutom behandlas frågor om val mellan olika former av barnomsorg, utveckling av familjedaghem, öppen förskola samt olika kvalitetsaspekter inom förskolan såsom gruppstorlek och personaltäthet.

Utskottet föreslår avslag på samtliga motionsyrkanden bl.a. med hänvisning till tidigare ställningstaganden, pågående utredning eller beredning.

I betänkandet finns en gemensam reservation från Moderata samlingspartiet, Folkpartiet liberalerna, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Miljöpartiet de gröna. Därutöver finns reservationer från ett eller flera av dessa partier samt reservationer från Vänsterpartiet. Därtill finns särskilda yttranden från Vänsterpartiet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Utskottets överväganden	9
Förskolans uppdrag, mål och värdegrund	9
Mångfald och valfrihet inom barnomsorgen	17
Kvalitet i förskolan	23
Tillgänglighet och avgifter i förskolan	28
Skolbarnsomsorg	31
Reservationer	32
1. Pedagogisk verksamhet i förskolan, punkt 1 (m, fp)	32
2. Pedagogisk verksamhet i förskolan, punkt 1 (kd)	33
3. Pedagogisk verksamhet i förskolan, punkt 1 (c)	33
4. Förskolan som egen skolform, punkt 2 – motiveringen (kd)	34
5. Barnomsorg en omsorgsfråga, inte en utbildningsfråga, punkt 3 (kd)	34
6. Mål i förskolan, punkt 4 (m, fp)	34
7. Värdegrunden i förskolan, punkt 5 (kd)	35
8. Jämställdhet i förskolan, punkt 6 (fp)	35
9. Jämställdhet i förskolan, punkt 6 (m, c)	36
10. Individanpassning av förskolans verksamhet, punkt 7 (m)	36
11. Individuella utvecklingsplaner, punkt 8 (m)	37
12. Samverkan med föräldrar, punkt 9 (m, fp, kd, c)	37
13. Åtgärder för barn i behov av särskilt stöd, punkt 10 (m, fp)	38
14. Utvecklingssamtal i förskolan, punkt 11 (m, fp, kd, c)	38
15. Sekretess mellan skolformerna, punkt 12 (m, fp, kd, c)	39
16. Språkinläring, punkt 13 (m, fp, c)	39
17. Språkförskola, punkt 14 (fp)	40
18. Mångfald och valfrihet inom förskolan, punkt 15 (m, fp, kd, c, mp)	40
19. Olika socioekonomiska förutsättningar för olika förskolor, punkt 17 (mp)	41
20. Information om alternativ inom förskola och barnomsorg, punkt 18 (m, fp, kd, c)	42
21. Föräldrarnas ansvar för barnens omvårdnad, m.m., punkt 19 (kd)	42
22. Familjedaghem, punkt 22 (m)	43
23. Familjedaghem, punkt 22 (fp, kd, c)	44
24. Lika villkor för olika barnomsorgsformer, punkt 23 (kd)	44
25. Flerfamiljssystem, punkt 25 (m, fp, kd)	45
26. Öppen förskola, punkt 26 (m, fp, kd, c)	45
27. Barngruppers storlek och personaltäthet, punkt 27 (fp)	46
28. Barngruppers storlek och personaltäthet, punkt 27 (kd)	47
29. Barngruppers storlek och personaltäthet, punkt 27 (c)	47
30. Barngruppers storlek och personaltäthet, punkt 27 (mp)	48
31. Förskollärare, punkt 28 (m, fp)	49
32. Förskollärare, punkt 28 (kd, c)	49

33. Förskollärare och barnskötare i förskolan, punkt 29 (fp)	50
34. Förskollärare och barnskötare i förskolan, punkt 29 (kd, mp)	50
35. Behov av kvinnor och män inom förskolan, punkt 30 (kd, c, mp)	51
36. Behov av kvinnor och män inom förskolan, punkt 30 (m, fp)	51
37. Uppdrag till Skolverket och Myndigheten för skolutveckling, punkt 31 (v)	52
38. Miljön i förskolan, punkt 32 (v)	52
39. Barnomsorgstaxa, punkt 35 (kd)	53
40. Barnomsorgstaxa, punkt 35 (mp)	53
41. Kvalitetssatsningar inom barnomsorgen, punkt 36 (kd)	54
42. Utveckling av barnomsorgsgarantin, punkt 37 (fp, mp)	54
43. Kommuners ansvar för barntillsyn, punkt 38 (m, fp, kd, c)	55
44. Närhetsprincip vid förskoleplacering, punkt 39 (v)	56
45. Gemensam kommunal förskolekö, punkt 40 (v)	56
46. Skolbarnsomsorg, punkt 41 (kd, mp)	57
Särskilda yttranden	58
1. Kommuners ansvar för barntillsyn, punkt 38 (v)	58
2. Skolbarnsomsorg, punkt 41 (v)	58
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	59
Motion från allmänna motionstiden hösten 2004	59
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	59

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Pedagogisk verksamhet i förskolan**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub233 yrkandena 1 och 3, 2005/06:Ub238 yrkande 3, 2005/06:Ub255 yrkande 1, 2005/06:Ub426 yrkande 1 och 2005/06:Ub590 yrkandena 9–11.

Reservation 1 (m, fp)

Reservation 2 (kd)

Reservation 3 (c)

2. **Förskolan som egen skolform**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub590 yrkande 8.

Reservation 4 (kd) – motiveringen

3. **Barnomsorg en omsorgsfråga, inte en utbildningsfråga**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub590 yrkande 7.

Reservation 5 (kd)

4. **Mål i förskolan**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub255 yrkande 17.

Reservation 6 (m, fp)

5. **Värdegrunden i förskolan**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub590 yrkande 12.

Reservation 7 (kd)

6. **Jämställdhet i förskolan**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub315 yrkande 1 och 2005/06:Ub426 yrkande 4.

Reservation 8 (fp)

Reservation 9 (m, c)

7. **Individanpassning av förskolans verksamhet**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub233 yrkande 7.

Reservation 10 (m)

8. **Individuella utvecklingsplaner**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub233 yrkande 10.

Reservation 11 (m)

9. **Samverkan med föräldrar**

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub255 yrkande 20.

Reservation 12 (m, fp, kd, c)

- 10. Åtgärder för barn i behov av särskilt stöd**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub255 yrkande 19.
Reservation 13 (m, fp)
- 11. Utvecklingssamtal i förskolan**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub426 yrkande 2.
Reservation 14 (m, fp, kd, c)
- 12. Sekretess mellan skolformerna**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub426 yrkande 3.
Reservation 15 (m, fp, kd, c)
- 13. Språkinläring**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sf336 yrkande 32 och 2005/06:Ub426 yrkande 9.
Reservation 16 (m, fp, c)
- 14. Språkförskola**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub255 yrkande 18.
Reservation 17 (fp)
- 15. Mångfald och valfrihet inom förskolan**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub233 yrkande 2, 2005/06:Ub255 yrkande 10, 2005/06:Ub426 yrkande 6, 2005/06:Ub590 yrkande 6 och 2005/06:N439 yrkande 8.
Reservation 18 (m, fp, kd, c, mp)
- 16. Likvärdiga villkor för kommunal respektive enskild förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub255 yrkande 11.
- 17. Olika socioekonomiska förutsättningar för olika förskolor**
Riksdagen avslår motion 2005/06:So699 yrkande 10.
Reservation 19 (mp)
- 18. Information om alternativ inom förskola och barnomsorg**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub233 yrkande 11.
Reservation 20 (m, fp, kd, c)
- 19. Föräldrarnas ansvar för barnens omvårdnad, m.m.**
Riksdagen avslår motionerna 2004/05:So395 yrkande 8, 2005/06:Sf432 yrkande 11, 2005/06:Ub430 yrkande 1 och 2005/06:Ub590 yrkandena 1 och 2.
Reservation 21 (kd)

20. Barnomsorgspeng

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sf385 yrkande 8 och 2005/06:Ub255 yrkande 12.

21. Omvårdnadscheck

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub380 yrkande 1.

22. Familjedaghem

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub233 yrkande 4, 2005/06:Ub255 yrkandena 13 och 14 samt 2005/06:Ub590 yrkandena 17 och 19.

Reservation 22 (m)

Reservation 23 (fp, kd, c)

23. Lika villkor för olika barnomsorgsformer

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub590 yrkandena 3 och 18.

Reservation 24 (kd)

24. Garantera familjedaghemmens ställning i lag

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub590 yrkande 20.

25. Flerfamiljssystem

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub233 yrkande 5.

Reservation 25 (m, fp, kd)

26. Öppen förskola

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub233 yrkande 6, 2005/06:Ub255 yrkande 15, 2005/06:Ub426 yrkande 7 och 2005/06:Ub590 yrkandena 21 och 22.

Reservation 26 (m, fp, kd, c)

27. Barngruppers storlek och personaltäthet

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:So699 yrkande 11, 2005/06:Ub255 yrkandena 3–5, 2005/06:Ub297, 2005/06:Ub426 yrkande 5, 2005/06:Ub574 yrkande 1 och 2005/06:Ub590 yrkande 14.

Reservation 27 (fp)

Reservation 28 (kd)

Reservation 29 (c)

Reservation 30 (mp)

28. Förskollärare

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub233 yrkande 13, 2005/06:Ub255 yrkande 7 och 2005/06:Ub590 yrkande 28.

Reservation 31 (m, fp)

Reservation 32 (kd, c)

- 29. Förskollärare och barnskötare i förskolan**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub255 yrkande 6, 2005/06:Ub267 och 2005/06:Ub590 yrkande 27.
Reservation 33 (fp)
Reservation 34 (kd, mp)
- 30. Behov av kvinnor och män inom förskolan**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub255 yrkande 9 och 2005/06:Ub590 yrkande 26.
Reservation 35 (kd, c, mp)
Reservation 36 (m, fp)
- 31. Uppdrag till Skolverket och Myndigheten för skolutveckling**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub355 yrkandena 4 och 5.
Reservation 37 (v)
- 32. Miljön i förskolan**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Ub355 yrkande 3 och 2005/06:Ub476.
Reservation 38 (v)
- 33. Förskolans behov av bibliotek**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Kr306 yrkande 2.
- 34. Sunda matvanor**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub216.
- 35. Barnomsorgstaxa**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Fi318 yrkande 9, 2005/06:So699 yrkande 13, 2005/06:Ub523, 2005/06:Ub574 yrkande 2 och 2005/06:Ub590 yrkande 13.
Reservation 39 (kd)
Reservation 40 (mp)
- 36. Kvalitetssatsningar inom barnomsorgen**
Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Fi318 yrkande 10 och 2005/06:Ub590 yrkande 5.
Reservation 41 (kd)
- 37. Utveckling av barnomsorgsgarantin**
Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub255 yrkande 2.
Reservation 42 (fp, mp)

38. Kommuners ansvar för barntillsyn

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:So711 yrkande 4, 2005/06:Ub431, 2005/06:Ub432, 2005/06:Ub479, 2005/06:Ub482, 2005/06:Ub506, 2005/06:Ub520 och 2005/06:Ub538.

Reservation 43 (m, fp, kd, c)

39. Närhetsprincip vid förskoleplacering

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub355 yrkande 1.

Reservation 44 (v)

40. Gemensam kommunal förskolekö

Riksdagen avslår motion 2005/06:Ub355 yrkande 2.

Reservation 45 (v)

41. Skolbarnsomsorg

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:So699 yrkande 12, 2005/06:Ub483 och 2005/06:Ub590 yrkande 24.

Reservation 46 (kd, mp)

Stockholm den 23 februari 2006

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Majléne Westerlund Panke (s), Agneta Lundberg (s), Inger Davidson (kd), Nils-Erik Söderqvist (s), Margareta Pålsson (m), Louise Malmström (s), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c), Sören Wibe (s), Peter Danielsson (m), Mikael Damberg (s), Mikaela Valtersson (mp), Christer Adelsbo (s) och Lennart Gustavsson (v).

Utskottets överväganden

Förskolans uppdrag, mål och värdegrund

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande bl.a. pedagogisk verksamhet i förskolan, förskolan som egen skolform, mål, värdegrund och jämställdhet i förskolan, individuella utvecklingsplaner, samverkan med föräldrar samt utvecklingssamtal i förskolan.

Jämför reservationerna 1 (m, fp), 2 (kd), 3 (c), 4 (kd), 5 (kd), 6 (m, fp), 7 (kd), 8 (fp), 9 (m, c), 10 (m), 11 (m), 12 (m, fp, kd, c), 13 (m, fp), 14 (m, fp, kd, c), 15 (m, fp, kd, c), 16 (m, fp, c) och 17 (fp).

Förskolans uppdrag

Motionerna

Moderaterna anför i motion 2005/06:Ub233 yrkande 1 **förskolans pedagogiska uppdrag**. I motionen utvecklas att ett pedagogiskt uppdrag för förskolan handlar om att utbildad personal genom lek och stimulans, på ett medvetet sätt, tar till vara små barns lust och möjlighet att lära. Detta kan utgöra en grund för barnen som underlättar för dem att senare knäcka läskoden samt lära sig skriva och räkna. I samma motions yrkande 3 skriver Moderaterna att förskolan skall ge barn de grunder som behövs för att senare kunna läsa, räkna och skriva. Moderaterna skriver i motion 2005/06:Ub238 yrkande 3 om förskolans pedagogiska uppdrag att grunden för goda kunskapsresultat läggs tidigt och att tiden i förskolan därför behöver tas till vara. I motion 2005/06:Ub255 yrkande 1 skriver Folkpartiet att förskolan måste ses som ett första steg i det svenska skolväsendet. Kristdemokraterna anför i motion 2005/06:Ub590 yrkande 9 att förskolans verksamhet skall bygga på trygg omsorg och lek. I förskolan skall barnen få utvecklas i egen takt utan krav på måluppfyllelse eller prestationer. Pedagogisk verksamhet är viktig, men trygg omsorg och lek skall vara ledstjärnor, inte kunskapsmål, skriver Kristdemokraterna. I samma motions yrkande 11 anför Kristdemokraterna angående läroplanen för förskolan att denna bör ha större fokus på trygghet, omsorg och lek. Utbildningsperspektivet bör helt tas bort i barnomsorg riktad till barn under tre år. I motions yrkande 10 anför Kristdemokraterna om betydelsen av pedagogisk verksamhet i förskolan att denna därefter stegvis skall vävas in i verksam-

heten. Centerpartiet skriver i motion 2005/06:Ub426 yrkande 1 att en förskola av hög kvalitet är en valfri förskola som är till för alla, där barnen får pedagogisk utveckling genom leken.

Kristdemokraterna framför i motion 2005/06:Ub590 yrkande 7 att **barnomsorg är en omsorgsfråga**, inte en utbildningsfråga. I motionen framförs att barnomsorg är allt från familjens egen omsorg i hemmet till omsorgen i familjedaghem, förskolor, öppna förskolor och skolbarnsomsorg. I motionens yrkande 8 anförs att förskolan inte bör bli en **egen skolform**. I motionen understryks vikten av trygg omsorg och lek.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Förskolan är en frivillig pedagogisk verksamhet för barn mellan ett och fem år vars föräldrar förvärvsarbetar eller studerar, är arbetslösa eller föräldralediga samt för barn som har ett eget behov av verksamheten. Sedan den 1 januari 2003 har alla barn rätt till 525 avgiftsfria timmar per år i förskolan från och med höstterminen det år de fyller fyra år (allmän förskola).

Läroplanen för förskolan, Lpfö 98, utgår från en ansvarsfördelning där staten anger de övergripande målen och riktlinjerna för förskolan och kommunerna svarar för genomförandet. Läroplanen överensstämmer till sin struktur i huvudsak med skolans läroplaner. Avsikten är att de tre läroplanerna skall länka i varandra utifrån en gemensam syn på kunskap, utveckling och lärande. Läroplanen bygger på skollagen (1985:1100). I dess 2 a kap. 1–12 §§ finns de grundläggande bestämmelserna om hur förskoleverksamheten skall utformas.

Förskolans uppdrag såsom det är formulerat i läroplanen är bl.a. att stimulera barns utveckling och lärande. Verksamheten skall utgå från en helhetssyn på barn och barns behov och utformas så att omsorg och lärande bildar en helhet. Förskolan skall främja gemenskap barnen emellan och vara trygg, utvecklande och lärorik för alla barn som deltar, utifrån vars och ens förutsättningar. Leken har haft och har stort utrymme i förskolan. I propositionen, inför införandet av läroplanen för förskolan (prop. 1997/98:93 s. 21), konstateras bl.a. att lek leder till social kompetens, att de sociala lekreglerna som samförstånd, ömsesidighet och turtagande som krävs för att leken skall fortgå är grundläggande demokratiska principer samt att barnet i den viktiga rolleken eller låtsasleken tränar sig att gå in i tänkta sammanhang. Vidare konstateras att ett medvetet bruk av leken bör ingå i förskolans pedagogiska verksamhet.

Skolverket konstaterar i sin nyligen publicerade rapport *Förskola i brytningstid*, Rapport 239, 2004, att en alltför stor betoning på formellt lärande kan få negativa konsekvenser samt att detta inte ligger i linje med läroplanens intentioner. I rapporten konstateras bl.a. att vissa enkätsvar tyder på att synen på förskolans uppdrag kan ha förändrats och att tyngdpunkten förskjutits mot lärande. Utvärderingen visar att förskolan i vissa

kommuner har en uttalat skolförberedande roll, där enskilda barns utveckling inom olika områden kartläggs, observeras och dokumenteras i ökad omfattning, ofta i s.k. individuella utvecklingsplaner och med skolan som förebild. Skolverket menar att det finns en risk att sådana planer i praktiken fokuserar på barnets brister och blir ett instrument för normalisering, utifrån förväntningar på vad barn skall kunna vid en viss ålder. Utskottet delar den uppfattningen.

I *Kvalitet i förskolan – Regeringens förskoleproposition* (prop. 2004/05:11) gör regeringen bedömningen att förskolan bör bilda en egen skolform. Syftet är framför allt att ytterligare betona förskolan som det första ledet i ett livslångt lärande och en fullvärdig del av skolväsendet. Avsikten är dock inte att ha skolan som norm. Förskolan skall, enligt förslaget, fortsätta att utvecklas utifrån sitt eget uppdrag, sina mål, förutsättningar och traditioner. Förskolan skall även fortsättningsvis ge barn såväl en god omsorg som pedagogisk stimulans och bidra till goda uppväxtvillkor.

Utskottet anser att den svenska förskolan erbjuder barn en god pedagogisk stimulerande miljö för utveckling och lärande på lekens grund.

Mål i förskolan

Motionen

Folkpartiet begär i motion 2005/06:Ub255 yrkande 17 att **mål att uppnå** bör införas i förskolan. I motionen skrivs att en förskola med höga ambitioner har ett ansvar för att vissa resultat uppnås under förskoletiden. Att det i dag saknas klart uppställda mål försvårar resultatuppföljningen av verksamheten, skriver Folkpartiet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Utskottet har flera gånger tidigare behandlat yrkanden om målformuleringar i förskolans läroplan (senast i bet. 2004/05:UbU3). Allmän förskola är en del av förskolans verksamhet och ingen särskild verksamhetsform. Förskolans uppdrag enligt läroplanen är att erbjuda barnen en verksamhet som skall vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Förskolan skall erbjuda barnen en god pedagogisk verksamhet där omsorg, fostran och lärande bildar en helhet. Läroplanen för förskolan innehåller till skillnad från läroplanen för det obligatoriska skolväsendet endast en typ av verksamhetsmål, nämligen mål att sträva mot. Barnomsorg och skola-kommittén föreslog i sitt betänkande (SOU 1997:21) även mål att uppnå.

I propositionen rörande läroplanen för förskolan (prop. 1997/98:93 s.18) samt i utskottets betänkande (1997/98:UbU16 s. 9) erinrades om att avsikten med mål att uppnå i skolan är att dessa skall kunna utvärderas och utgöra grunden för en resultatbedömning. I förskolan är det inte det enskilda barnets resultat som skall utvärderas och inga betyg eller omdö-

men skall utfärdas. Förskolan är en pedagogisk verksamhet i vilken barn kan börja vid olika åldrar och delta under olika lång tid. Mål att uppnå ansågs av denna anledning inte böra införas i förskolans läroplan. I regeringens proposition *Kvalitet i förskolan* (prop. 2004/05:11) fastslås förskolans pedagogiska särart med en kombination av omsorg och lärande med leken som grund. Det erinras där om att det i förskolan är verksamhetens måluppfyllelse som utvärderas, inte det enskilda barnets resultat. I propositionen anges exempel på verksamhetsmål, t.ex. att utveckla barnens nyfikenhet och lust samt förmåga att leka och lära, att utveckla barnens självständighet och tillit till sin egen förmåga samt att utveckla barnens motorik.

Värdegrunden i förskolan

Motionerna

Kristdemokraterna understyrker i motion 2005/06:Ub590 yrkande 12 angående värdegrunden, att förskolan, liksom skolan, skall förmedla samhällets grundläggande värden till barnen. I motionen framförs att det även i förskolans läroplan bör införas en liknande hänvisning som finns i läroplanen för skolan, nämligen att den värdegrund som förmedlas till barnen är den som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism. Värdegrunden förankras genom en sådan skrivning i en historisk tradition som gör att risken för vantolkningar och förvanskningar av värdegrunden minskar, skriver Kristdemokraterna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandet.

Förskolans värdegrund formuleras i läroplanen för förskolan (Lpfö 98). I första avsnittet Grundläggande värden anges bl.a. följande:

En viktig uppgift för verksamheten är att grundlägga och förankra de värden som vårt samhällsliv vilar på. Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan könen samt solidaritet med svaga och utsatta är värden som förskolan skall hålla levande i arbetet med barnen.

I 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) anges inledningsvis skolans värdegrund och uppdrag. I det första avsnittet Grundläggande värden anges bl.a. följande:

Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan skall gestalta och förmedla. I överensstämmelse med den etik som förvaltats av kristen tradition och västerländsk humanism sker detta genom individens fostran till rättskänsla, generositet, tolerans och ansvarstagande.

Utskottet har tidigare flera gånger behandlat och avstyrkt motionsyrkanden beträffande utformningen av text om värdegrunden i förskolans läroplan (senast i bet. 2004/05:UbU3 s. 17). Utskottet konstaterade i betänkandet om införande av en läroplan i förskolan, att Barnomsorg och skolakommittén i sina formuleringar inte tog upp någon hänvisning till den etik som förvaltats av kristen tradition (*Växa i lärande – Förslag till läroplan för barn och unga 6–16 år*, SOU 1997:21). Detta mötte inte några invändningar under remissbehandlingen av kommitténs förslag. Utskottet ansåg inte heller att riksdagen borde göra något uttalande i frågan (bet. 1997/98:UbU16).

Ett omfattande arbete med att föra ut värdegrundsfrågorna i såväl förskolans som skolans verksamhet har pågått under senare tid.

Utskottet instämmer med motionärerna om vikten av ett aktivt värdegrundsarbete i tidig ålder. Detta är också tydligt utsagt i läroplanen. Såsom framförts vid tidigare behandling av frågan anser inte utskottet att riksdagen bör göra något uttalande som rör värdegrunden.

Jämställdhet

Motionerna

Centerpartiet betonar i motion 2005/06:Ub426 yrkande 4 vikten av en jämställd förskola. I motion 2005/06:Ub315 (fp, m) yrkande 1 anförs att jämställdhetsplaner bör finnas i förskolan och att fler genuspedagoger skall finnas i kommunerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet anser, i likhet med regeringen, att arbetet för ökad jämställdhet inom förskolan är mycket angeläget för förskolans utveckling.

Målet för jämställdhetsarbetet finns tydligt formulerat i de nationella styrdokumenten. Förskolans verksamhet skall utformas i överensstämmelse med grundläggande nationella värden. Kommunerna ansvarar för att förskolepersonal har kunskap om de föreskrifter som gäller för förskolan. Av förskolans läroplan, Lpfö 98, framgår att jämställdhet mellan könen tillhör de värden som förskolan skall hålla levande i arbetet med barnen.

Regeringen fattade den 14 augusti 2003 beslut att tillsätta en jämställdhetsdelegation (dir. 2003:101) i syfte att uppmärksamma, intensifiera och utveckla arbetet med jämställdhet mellan könen i förskolan. Uppdraget gäller både kommunala och fristående förskolor. Pojkars och flickors livsutrymme får, enligt regeringen, inte begränsas av könsspecifika normer och värderingar. Delegationen för jämställdhet i förskolan påbörjade arbetet i december 2003, och uppdraget löper till och med den 30 juni 2006. Delegationens uppgift är att lyfta fram, förstärka och utveckla jämställdhetsarbetet i förskola genom att bl.a. fördela medel till jämställdhetsprojekt. Delegationen skall också lyfta fram goda exempel på insatser i Sverige

och i andra länder för att stimulera fler män att söka sig till utbildningar med inriktning mot barn och arbete i förskolan samt att aktivt arbeta för att behålla män som redan arbetar i förskolan. Delegationen skall också välja ut och dokumentera ett antal förskolors jämställdhetsarbete och sprida dessa kunskaper och erfarenheter, sammanställa den kunskap om jämställdhet och genus som finns i dag och se till att den når ut i förskolan samt identifiera det kunskapsbehov som finns när det gäller förskolans arbete med jämställdhet. Delegationen skall också föreslå lämpliga insatser för hur ett långsiktigt jämställdhetsarbete för förskolan skall utvecklas och stärkas.

För delegationens arbete avsattes sammanlagt 12,5 miljoner kronor under perioden 1 december 2003 till 30 juni 2006 (prop. 2003/04:1 utg.omr. 16 s. 68). I maj 2005 beviljade Delegationen för jämställdhet i förskolan bidrag till sammanlagt 24 lokala projekt för jämställdhetsarbete i förskolan. Projekten skall följas upp för att sprida kunskap och erfarenhet av jämställdhetsprojekt. Delegationens delbetänkande *Den könade förskolan – om betydelsen av jämställdhet och genus i förskolans arbete* (SOU 2004:115) har varit ute på remiss och bereds för närvarande inom Utbildnings- och kulturdepartementet.

Mellan åren 2002 och 2004 fanns särskilda medel avsatta för att utbilda pedagogiska resurspersoner i jämställdhet och genuskunskap. Målet var att det år 2004 skulle finnas minst en sådan resursperson i varje kommun.

Utskottet anser i likhet med regeringen (prop. 2005/06:1, utg. omr. 16 s. 87) att det är viktigt att kommunerna uppmärksammar behovet av insatser i fråga om jämställdhet.

Individanpassad förskola, föräldrasamverkan samt stöd

Motionerna

Moderaterna anför i motion 2005/06:Ub233 yrkande 7 att förskolans verksamhet bör **individanpassas**. I motionen framförs att förskolan måste ta hänsyn till att elever är olika och lär på olika sätt. Det är viktigt att utvärdera barnens kunskaper och färdigheter redan i förskolan, så att varje enskilt barn synliggörs, skriver Moderaterna. I samma motions yrkande 10 anför att varje barn i förskolan skall ha en **individuell utvecklingsplan** precis som i grundskolan. Varje termin bör också utvecklingssamtal föras med föräldrarna. I motion 2005/06:Ub255 yrkande 20 framför Folkpartiet att **förskolan bör samverka med föräldrarna**. I motionen framförs att förskolans betydelse som kompletterande funktion till föräldrarna har blivit viktigare. Förskolans arbete med barnen bör därför ske i nära samarbete med föräldrarna. För att föräldrarna skall kunna ha ett reellt inflytande i förskolans verksamhet skall varje förskola vara tydlig i fråga om mål, innehåll, arbetsformer samt ömsesidiga rättigheter och skyldigheter. Folkpartiet skriver i motion 2005/06:Ub255 yrkande 19 att det är viktigt att redan i förskolan sätta in **stödåtgärder** för barn med behov av särskilt

stöd. Centerpartiet anser i motion 2005/06:Ub426 yrkande 2 att utvecklingsamtal bör föras på förskolan. Utvecklingssamtalet stärker bl.a. det viktiga föräldrainflytandet. Därför måste det finnas tid och resurser för dessa samtal. Centerpartiet framför i samma motions yrkande 3 att det behövs en **översyn av sekretessen mellan skolformerna**. I många fall kan man redan tidigt se vilka barn som kommer att hamna i svårigheter och insatser för att motverka detta kan därför redan ske i tidig ålder. Genom övergången till skolan sker dock ett avbrott, skriver motionärerna, eftersom förskolan har tystnadsplikt och inte får dela med sig av information om barnen till skolpersonalen. Därför bör en översyn ske av sekretessen mellan skolformerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I regeringens proposition *Kvalitet i förskolan* (prop. 2004/05:11) gör regeringen bedömningen att samverkan mellan hem och skola bör stärkas. Förskolans personal och barnets vårdnadshavare bör minst en gång varje halvår genomföra ett samtal om barnets utveckling och lärande både i och utanför förskolan. Förskolans lärare bör, enligt förslaget, ha det övergripande ansvaret för utvecklingssamtalens genomförande. Regeringen anser att eftersom förskolan föreslås bli en egen skolform bör utvecklingssamtal få en mer preciserad reglering. I propositionen anges att det inte är meningen att samma modell för utvecklingssamtal som finns i grundskolan skall bli norm även i förskolan. Utvecklingssamtal i skolan bör också därför regleras separat. Det skall, som ovan anförts, inte finnas mål att uppnå som anger nivåer för vad barn skall kunna eller prestera vid olika tidpunkter. Målen att sträva efter anger i stället en önskad kvalitetsutveckling och inriktning av förskolans arbete. Barnets utveckling skall följas, men barnets utveckling och lärande skall inte bedömas utifrån fastställda kriterier.

Utskottet anser att samarbetet med föräldrarna till barnen på förskolan är en viktig del av förskolepersonalens arbete. I läroplanen för förskolan (Lpfö 98) finns riktlinjer för detta arbete. Där anges bl.a. att alla som arbetar i förskolan skall visa respekt för föräldrarna och känna ansvar för att det utvecklas en tillitsfull relation mellan förskolans personal och barnens familjer. Föräldrarna skall ha möjlighet att vara med och påverka verksamheten. Förskolan måste också vara tydlig i fråga om mål och innehåll för verksamheten för att möjliggöra ett inflytande för både barn och föräldrar.

Utskottet anser att samarbetet mellan förskolan och hemmet är en av grundstenarna för att skapa de bästa förutsättningarna för att barnet skall kunna utvecklas rikt och mångsidigt.

I det inom Utbildnings- och kulturdepartementet utarbetade utkastet till lagrådsremiss med förslag till en ny skollag m.m. (U2005/5584/S) föreslås bl.a. att förskolan skall bli en skolform. Lagstiftningen föreslås vara samlad och gemensam för alla skolformer och deras huvudmän. Sekretess

regleras i utkastet till förslag till ny samlad skollag. Frågan om sekretess har tidigare utretts av Utredningen om offentlighet och sekretess i skolan som i november 2003 avlämnade betänkandet *Sekretess i elevernas intresse, Dokumentation, samverkan och integritet i skolan* (SOU 2003:103).

Mångkulturell förskola

Motionerna

Centerpartiet skriver i motion 2005/06:Ub426 yrkande 9 att modersmålsundervisningen bör påbörjas redan i förskolan. Det anförs i motionen att det är viktigt att det sker en utvärdering av barnens språkliga förmåga både i modersmålet och i svenska inför övergången till förskoleklass. Språkinläringen har stor betydelse för barnens inläring och identitetsutveckling. Folkpartiet framför i motion 2005/06:Ub255 yrkande 20 behovet av språkförskolor. Det vore, skriver motionärerna, bra för alla barn, men särskilt för barn med annat modersmål än svenska. I språkförskolorna skall man arbeta medvetet med svenska språket på olika sätt, t.ex. genom sånger, rim och ramsor. Barnens språkutveckling skall regelbundet analyseras och dokumenteras så att de kan få det stöd de behöver för att vara beredda inför skolstarten, anser Folkpartiet. Vänsterpartiet begär i motion 2005/06:Sf336 yrkande 32 en samlad genomtänkt tvåspråkig utbildning från förskolan till och med gymnasiet. Modersmålet behöver därvid stärkas. För barn inom förskolan och grundskolans tidigare del handlar undervisning i och på modersmålet om att genom utvecklad begreppsbyggnad erövra ett tänkande på mer krävande kognitiva nivåer, skriver motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Utskottet behandlade yrkanden om modersmål och införande av språkförskola även vid förra riksmötet (bet. 2003/04:UbU3). Den s.k. storstads-satsningen har inneburit att förskoleverksamhet i ett antal kommuner och stadsdelar har kunnat byggas ut och utvecklas med statligt stöd. Medel har bl.a. använts till att erbjuda barn från tre år förskola på deltid, ofta med språklig inriktning. Förskola har därvid erbjudits på barnets eget modersmål. Barn med annat modersmål än svenska har på detta sätt fått möjlighet att både utveckla sin svenska och behålla sitt modersmål.

Regeringen har givit Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att genom åtgärder som myndigheten bedömer lämpliga främja utvecklingen i förskolor och skolor i områden präglade av social och etnisk segregation med syfte att en större andel av eleverna i dessa områden skall nå målen för utbildningen. Förskolans, förskoleklassens samt fritidshemmens roll i detta sammanhang skall särskilt beaktas. Myndighetens utvecklingsinsatser skall ske i nära samarbete och dialog med kommuner och övriga skolhuvudmän.

Regeringen presenterar i propositionen *Kvalitet i förskolan* (prop. 2004/05:11) en förstärkning av förskolans mångkulturella uppdrag. Regeringen aviserar i propositionen att förskolans mångkulturella uppdrag kommer att förtydligas för att stärka barns språk- och identitetsutveckling. I läroplanen skall också ett nytt mål att sträva mot för förskolan införas, nämligen att varje barn med annat modersmål än svenska får stöd att utveckla sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål. Utskottet delar regeringens uppfattning att förskolans mångkulturella uppdrag bör förtydligas och ser mycket positivt på de förslag som aviserats i propositionen.

Utskottet har tidigare uttalat att det inte torde finnas något hinder inom ramen för befintlig lagstiftning för en kommun att starta den typ av språkförskola som förespråkas i Folkpartiets motioner.

Mångfald och valfrihet inom barnomsorgen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden om begäran att regeringen verkställer riksdagens tillkännagivande angående mångfald och valfrihet inom barnomsorgen, föräldrars ansvar för barnens omvårdnad, barnomsorgspong, familjedaghem, lika villkor för olika typer av barnomsorg samt öppna förskolans betydelse.

Jämför reservationerna 18 (m, fp, kd, c, mp), 20 (m, fp, kd, c), 21 (kd), 22 (m), 23 (fp, kd, c), 24 (kd), 25 (m, fp, kd) och 26 (m, fp, kd, c).

Valfrihet inom barnomsorgen

Motionerna

Centerpartiet begär i motion 2005/06:Ub426 yrkande 6 att regeringen verkställer riksdagens beslut om valfrihet i förskolan.

Moderaterna skriver i motion 2005/06:Ub233 yrkande 2 att det måste finnas möjlighet att kombinera pedagogisk förskola med andra förskoleformer. Moderaterna skriver att det är viktigt med mångfald och valfrihet inom barnomsorgen. Det som passar den ena familjen passar inte den andra. Därför skall föräldrarna ha rätt att fritt välja barnomsorg. I motion 2005/06:N439 yrkande 8 anförs angående lokala och individuella lösningar för service och omsorg att kommunal barnomsorg i glesbygden ofta är ett opraktiskt eller mindre realistiskt alternativ. De som hittar egna lösningar får inte del av maxtaxan samtidigt som de genom kommunalskatten bidrar

till barnomsorg för andras barn. Folkpartiet framför i motion 2005/06: Ub255 yrkande 10 att förskolan bör ha en mångfald av pedagogiska inriktningar och driftsformer för att familjer skall kunna finna den verksamhet som passar bäst. Även Kristdemokraterna förordar i motion 2005/06: Ub590 yrkande 6 mångfald och valfrihet i förskolan. I motionen anför de fristående förskolorna som ett viktigt alternativ till den kommunala barnomsorgen.

Folkpartiet begär i motion 2005/06:Ub255 yrkande 11 att alla kommuner blir skyldiga att lämna bidrag till enskild förskoleverksamhet och enskild skolbarnomsorg om verksamheterna uppfyller de kvalitetskrav som ställs. Miljöpartiet framför i motion 2005/06:So699 yrkande 10 att olika förskolor har olika socioekonomiska förutsättningar. I motion 2005/06: Ub233 yrkande 11 begär Moderaterna att kommunerna skall informera föräldrarna om vilka alternativ som finns när det gäller barnomsorg, förskola, förskoleklass och skola. Kristdemokraterna anför i motion 2005/06:Ub590 yrkande 1 möjligheten att kombinera föräldraskap och arbete.

I flera motioner erinras om att föräldrarna har huvudansvaret för barnens omvårdnad. Kristdemokraterna anför i motion 2005/06:Ub590 yrkande 1 att det skall finnas möjlighet att kombinera föräldraskap med arbete. Kristdemokraterna anser att det är statens och kommunernas uppgift att underlätta familjernas vardag genom att utforma bidragssystem och verksamheter utifrån familjernas behov. Varje familj skall ha valfrihet att lösa omsorgen på det sätt som föräldrarna anser vara det bästa för barnen. I samma motions yrkande 2 anför Kristdemokraterna att barnomsorg är allt från familjens egen omsorg i hemmet till omsorgen i familjedaghem, förskolor, öppna förskolor och skolbarnomsorg. Barnomsorg utanför hemmet kan inte och skall inte ersätta föräldrarnas egen omsorg om barnet, men är ett bra komplement som kan ha stor betydelse för barnets utveckling. I motion 2005/06:Sf432 yrkande 11 anför Kristdemokraterna att ekonomiska och praktiska förutsättningar bör skapas för valfrihet i barnomsorgen. I motion 2005/06:Ub430 (kd) yrkande 1 anför att föräldrarna skall ges större möjlighet att själva ta hand om sina barn. Centerpartiet framför i motion 2004/05:So395 yrkande 8 att släktingar och resurspersoner i familjens närhet bör tas till vara.

Miljöpartiet begär i motion 2005/06:So699 yrkande 10 en parlamentarisk utredning som får i uppdrag att utforma ett förslag till hur ett system med subventioner för barnfamiljer kan utformas som stärker valfriheten och mångfalden och som sker på ett socioekonomiskt rättvist och jämställt sätt.

Folkpartiet begär i motion 2005/06:Ub255 yrkande 12 att kommuner skall kunna ha möjlighet att ge föräldrar en barnomsorgspeng som de kan använda för att bekosta vald barnomsorg. Föräldrarna skall fritt kunna använda pengarna till att betala barnomsorg eller få ekonomiskt utrymme för att gå ned i arbetstid. Folkpartiet framför samma yrkande i motion 2005/06: Sf385 yrkande 8. I motion 2005/06:Ub380 (m) yrkande 1 föreslås att för-

äldrar fritt skall kunna välja former för sin barnomsorg genom att ersätta den subvention som en kommunal daghemsplats innebär med en omvårdnadscheck.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena.

Under riksmötet 2002/03 gjorde riksdagen ett tillkännagivande till regeringen om mångfald inom barnomsorgen (bet. 2002/03:UbU19, rskr. 160). Riksdagen gjorde samma tillkännagivande under riksmötet 2004/05 (bet. 2004/05:UbU3, rskr. 2004/05:126). Riksdagen ställde sig bakom följande formulering i en reservation:

Vi anser att det är viktigt med mångfald och valfrihet inom barnomsorgen. Det som passar den ena familjen passar inte den andra. Därför skall föräldrar ha rätt att fritt välja barnomsorg. Barnomsorgen måste vara väl utbyggd, med olika alternativ. Vi är positiva till olika sorters barnomsorg med olika inriktning, i såväl kommunal som privat eller kooperativ regi. Valfrihet innebär också en möjlighet för dem som vill att i större utsträckning vara hemma med sina barn. Kommunerna måste kunna erbjuda likvärdiga villkor för alla godkända barnomsorgs- och förskoleverksamheter. Med en mångfald av barnomsorgsformer kan olika verksamheter stimulera varandra och bidra till en utveckling av hela barnomsorgen.

Regeringen skriver i den i september 2004 till riksdagen lämnade propositionen *Kvalitet i förskolan*, att kommunen bör sträva efter att tillgodose vårdnadshavarnas önskemål om dessa önskar familjedaghem i stället för förskola. Föräldrarnas möjligheter att välja familjedaghem som omsorgsform för sina barn bör, enligt regeringens bedömning, stärkas. Detta bör komma till uttryck i skollagen. Någon ovillkorlig skyldighet att erbjuda familjedaghem bör dock, enligt regeringens uppfattning, ej åläggas kommunerna. Omsorgsformen bygger bl.a. på att det finns dagbarnvårdare att tillgå i kommunen. Så länge det finns en efterfrågan på dagbarnvårdare bör dock kommunerna sträva efter att hålla en beredskap av familjedaghem tillgängliga som motsvarar behovet.

I det inom Utbildnings- och kulturdepartementet utarbetade utkastet till lagrådsremiss med förslag till en ny skollag m.m. (U2005/5584/S) läggs förslag fram med anledning av tillkännagivandena i syfte att stärka såväl mångfalden som valfriheten inom barnomsorgen. I förslaget sägs bl.a. att med en mångfald av verksamhetsformer kan olika verksamheter stimulera varandra och bidra till utvecklingen. Därför skall samma ekonomiska förutsättningar, bidrag och avgifter gälla för olika verksamhetsformer med kommunal och enskild huvudman. Att verksamhet bedrivs i olika former är, enligt förslaget, en grundläggande kvalitetsfråga.

I förslaget stärks föräldrars rätt att välja verksamhetsform. Om vårdnadshavarna önskar familjedaghem i stället för förskola eller fritidshem skall kommunen enligt förslaget sträva efter att tillgodose vårdnadshavarnas önskemål.

I utkastet föreslås också att förutsättningarna att bedriva verksamhet med enskild huvudman stärks. Ett kommunalt godkännande skall, enligt förslaget, innebära att ett kommunalt bidrag också måste lämnas till den enskilda verksamheten.

Utskottet anser att det ekonomiska familjestödet i form av barnbidrag, flerbarnstillägg och en generös och flexibel föräldraförsäkring är det bästa sättet att göra det möjligt för föräldrar att i större utsträckning vara hemma med sina barn när de är små. Föräldraförsäkringen utreds för närvarande. Syftet är bl.a. att göra det möjligt för fler familjer att under längre tid använda stödet flexibelt utifrån familjens behov och önskemål.

Utskottet erinrar om att den närmare resursfördelningen mellan olika förskolor är en fråga för kommunerna.

Familjedaghem

Motionerna

Moderaterna understryker i motion 2005/06:Ub233 yrkande 4 familjehemmens betydelse. I motion 2005/06:Ub255 yrkande 13 understryker Folkpartiet vikten av samarbete mellan förskola och familjedaghem. Kommunerna bör, skriver Folkpartiet, låta förskolorna samarbeta med familjedaghemmen och ge dem pedagogisk handledning. Kristdemokraterna skriver i motion 2005/06:Ub590 yrkande 17 att det behövs en uppvärdering av familjedaghemmen.

I motion 2005/06:Ub255 yrkande 14 anför Folkpartiet att kommunen skall erbjuda familjedaghem om möjlighet finns. Kristdemokraterna anför i motion 2005/06:Ub590 yrkande 3 att samma villkor skall gälla för olika barnomsorgsformer. I motionens yrkande 19 begär Kristdemokraterna att kommuner skall vara skyldiga att i enlighet med föräldrars önskemål erbjuda barnomsorgsplats oavsett omsorgsform. Kristdemokraterna vill att samma skyldighet skall gälla för kommunen oavsett om vårdnadshavarna önskar plats i förskola eller familjedaghem. I samma motions yrkande 18 begärs att lika villkor och avgifter skall gälla för olika omsorgsformer. Kristdemokraterna anser att det skall vara en självklarhet att även familjedaghemmen är avgiftsfria under de år och det antal timmar som förskolan är avgiftsfri. I motion 2005/06:Ub590 yrkande 20 begär Kristdemokraterna att familjedaghemmens ställning skall garanteras i lag.

Moderaterna erinrar i motion 2005/06:Ub233 yrkande 5 om att flerfamiljssystemen är ett bra sätt att lösa barnomsorgen på.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Familjedaghem är ett alternativ till förskola och fritidshem för t.ex. barn som har behov av att vara i en mindre grupp eller då det är långt till närmaste förskola. År 2004 hade 7 % av alla barn i åldern ett–fem år plats i familjedaghem (regeringens skrivelse Utvecklingen inom den kommunala sektorn 2004/05:102).

Statens skolverk har på regeringens uppdrag utfärdat allmänna råd för familjedaghemmen (Skolverket 1999). Råden bygger på formuleringarna i skollagen om förskoleverksamhetens och familjedaghemmens uppgift och knyter också an till Lpfö 98 och Lpo 94.

Regeringen uppdrag i april 2003 till Skolverket att följa upp och redovisa utvecklingen av familjedaghemmen. Uppdraget har redovisats den 1 april 2004 i rapporten *Uppföljning av reformen maxtaxa, allmän förskola m.m.*

Familjedaghem bör, enligt regeringens bedömning i förskolepropositionen, regleras som pedagogisk verksamhet, men inte utgöra en skolform. Regeringen skriver i propositionen att kommunen bör sträva efter att tillgodose vårdnadshavarnas önskemål om dessa önskar familjedaghem i stället för förskola. Föräldrarnas möjligheter att välja familjedaghem som omsorgsform för sina barn bör, enligt regeringens bedömning, stärkas.

I förarbetena till Lpfö står det att familjedaghemmen är ett viktigt komplement till förskolan. Regeringen har i propositionen vid införandet av läroplanen för förskolan uttalat att denna skall vara vägledande men inte bindande för familjedaghemmen (prop. 1997/98:93 s. 16).

Familjedaghemmen är inte tillgängliga för samma reglering, kontroll och utvärdering som förskolan och därför kan inte läroplanen gälla på samma sätt som för förskolan. Däremot skall förskolans läroplan vara vägledande för familjedaghemmen. Det innebär att familjedaghemmen kan tillämpa delar av läroplanen, utifrån de förutsättningar som denna verksamhet ger. De avsnitt i läroplanen som behandlar normer och värden är lika relevanta för familjedaghemmen som för förskolan. Läroplanen skall också i övrigt fungera vägledande.

Statens skolverk har på regeringens uppdrag utfärdat allmänna råd för familjedaghemmen (Skolverket 1999). Dessa bygger på formuleringarna i skollagen om förskoleverksamhetens och familjedaghemmens uppgift och knyter också an till Lpfö 98 och Lpo 94.

I det inom Utbildnings- och kulturdepartementet utarbetade utkastet till lagrådsremiss med förslag till en ny skollag m.m. (U2005/5584/S) läggs, vilket redovisats ovan, förslag fram i syfte att stärka såväl mångfalden som valfriheten inom barnomsorgen. I utkastet föreslås bl.a. samma ekonomiska förutsättningar, bidrag och avgifter gälla för olika verksamhetsformer med kommunal och enskild huvudman. Förslaget innebär också att föräldrars rätt att välja verksamhetsform stärks. Om vårdnadshavarna önskar familjedaghem i stället för förskola eller fritidshem skall kommunen enligt förslaget sträva efter att tillgodose vårdnadshavarnas önskemål.

Enligt skollagens 2 a kap. 7 § tredje stycket (1985:1100) skall skälighänsyn tas till vårdnadshavarens önskemål om omsorgsform när kommunen erbjuder plats inom förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen.

Öppen förskola

Motionerna

I flera motioner betonas **den öppna förskolans betydelse**. Moderaterna skriver i motion 2005/06:Ub233 yrkande 6 att den öppna förskolan många gånger är en stor tillgång för ensamstående föräldrar, föräldralediga och dagbarnvårdare eftersom den ger möjlighet att bygga nätverk med andra föräldrar och barn i närområdet. Folkpartiet vill i motion 2005/06:Ub255 yrkande 12 uppmärksamma de neddragningar som görs inom den öppna förskolan. Detta riskerar att få negativa konsekvenser för barn och föräldrar. Folkpartiet anser också att den öppna förskolan spelar en viktig roll för familjedaghemmen. I motion 2005/06:Ub590 yrkande 21 understryker Kristdemokraterna den öppna förskolans betydelse för föräldralediga och dagbarnvårdare, men särskilt för invandrarföräldrar och ensamstående föräldrar. Barnen får dessutom viktig social träning genom att möta andra barn i en lite större grupp. Centerpartiet framför i motion 2005/06:Ub426 yrkande 7 behovet av att utveckla den öppna förskolan och den betydelse den har för barn, föräldrar och familjedaghem.

Kristdemokraterna skriver i motion 2005/06:Ub590 yrkande 22 att det bör finnas **minst en öppen förskola i varje kommun**.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Den öppna förskolan beskrivs i skollagen som en kompletterande förskoleverksamhet. Skolverket har på regeringens uppdrag utfärdat allmänna råd för den öppna förskolan. Den öppna förskolan riktar sig till barn som inte är inskrivna i förskola samt förälder, dagbarnvårdare eller annan vuxen som har ansvar för barnet. Den öppna förskolan tillhandahåller en pedagogisk gruppverksamhet samtidigt som den kan ge föräldrar stöd i föräldrollen. Den öppna förskolan samarbetar ofta med barn- och mödrahälsovården samt med socialtjänsten i s.k familjecentraler. Den är också en resurs för familjedaghemmen. Verksamheten är i allmänhet avgiftsfri.

Behovet av öppna förskolor tycks ha minskat. En förklaring kan vara att den vanliga förskolan når fler som tidigare utgjorde den öppna förskolans målgrupp, t.ex. arbetslösa föräldrar och deras barn.

Enligt Skolverkets statistik har antalet öppna förskolor successivt minskat. Hösten 2004 fanns 447 öppna förskolor kvar, jämfört med 550 året innan och drygt 700 året innan dess. I slutet av 1990-talet fanns det närmare 1 000 öppna förskolor runt om i landet.

I Skolverkets allmänna råd för öppen förskola (*Allmänna råd* 2000:1 Skolverket) sägs att kommunerna regelbundet bör inventera barnens och föräldrarnas behov och önskemål samt lokala förhållanden. Det framhålls vidare att den pedagogiska verksamheten bör utgå från förskolepedagogiska traditioner och den syn på barns utveckling och lärande som uttrycks i läroplanen för förskolan (Lpfö 98).

Regeringen gjorde i förskolepropositionen bedömningen att en kommun även bör kunna anordna pedagogisk verksamhet i form av öppen förskola. I propositionen underströks att den öppna förskolan är en viktig del av förskoleverksamheten och ett viktigt komplement till förskola och familjedaghem, och det är därför angeläget att kommunerna satsar även på denna verksamhet. Regeringen ansåg i förskolepropositionen att den öppna förskolan borde synliggöras som en egen pedagogisk verksamhet genom en reglering i skollagen.

Regeringen gav i regleringsbrevet för budgetåret 2005 Skolverket och Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att göra en nationell uppföljning av den öppna förskolan samt att sprida kunskap om den pedagogiska verksamheten vid öppna förskolor och dess betydelse för barn och vuxna. Uppdraget redovisades i december 2005 (*Nationell uppföljning av öppen förskola*, Skolverket, dnr 2005:634).

I rapporten *Tänk långsiktigt!* (2004), som tagits fram av Folkhälsoinstitutet, Skolverket och Socialstyrelsen i samarbete, lyfts öppen förskola fram som ett exempel på en förebyggande generell insats som vänder sig till alla barnfamiljer. I rapporten presenteras en samhällsekonomisk modell där kostnaderna för generella insatser ställs mot insatsernas effekter på barns och ungdomars psykiska hälsa och de samhällsekonomiska vinster som dessa i sin tur kan ge upphov till.

Kvalitet i förskolan

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande bl.a. barngruppers storlek och personaltäthet i förskolan, personalen i förskolan, miljön i förskolan samt förskolans behov av bibliotek.

Jämför reservationerna 27 (fp), 28 (kd), 29 (c), 30 (mp), 31 (m, fp), 32 (kd, c), 33 (fp), 34 (kd, mp), 35 (kd, c, mp), 36 (m, fp), 37 (v) och 38 (v).

Barngruppers storlek och personaltäthet i förskolan

Motionerna

Ett flertal motioner tar upp frågan om hur stora barngrupper skall vara i förskolan. Folkpartiet anser i motion 2005/06:Ub255 yrkande 3 att förskolegrupper med små barn maximalt skall bestå av 15 barn. I motionen skrivs att tydligare nationella riktlinjer måste utarbetas som medför att grupper med små barn, dvs. barn mellan ett och tre år inte får vara större än maximalt 15 barn. I samma motions yrkande 4 anförs att tydligare nationella riktlinjer bör ange att grupperna för de större barnen, dvs. barn mellan fyra och fem år, inte skall vara större än 20 barn. I motionen framhålls att dessa maxgränser inte får bli normgivande för gruppstorleken, utan genomsnittet för riket skall ligga under dessa tal. I samma motions yrkande 5 anförs att personaltätheten i förskolan bör öka till ungefär fem barn per anställd. Det är, skriver motionärerna, angeläget att personaltätheten inte heller i enskilda grupper väsentligt understiger denna nivå. Kristdemokraterna anser i motion 2005/06:Ub590 yrkande 14 att barngrupper för tre- till femåringar bör innehålla maximalt 15 barn och för de yngre barnen maximalt 12 barn. Centerpartiet anser i motion 2005/06:Ub426 yrkande 5 att barngrupperna inte får vara större än att varje enskilt barn känner trygghet och får en god pedagogisk verksamhet, där omsorg, fostran, lärande och lust att lära bildar en helhet. I motionen understryks att små barn inte klarar av att knyta an till alltför många människor. Miljöpartiet begär i motion 2005/06:So699 yrkande 11 att regeringen utarbetar nationella riktlinjer för barngruppernas storlek utifrån bl.a. gruppens ålderssammansättning och antal barn med särskilda behov. I motionen anförs att en gruppstorlek eller personaltäthet som är lagom i en förskola inte behöver vara det i en annan. I motion 2005/06:Ub297 (s) anförs att kommunerna behöver riktlinjer för hur stora barngrupperna i förskolan skall vara. I motion 2005/06:Ub574 av Gudrun Schyman (-) anförs att Socialstyrelsens tidigare regler om gruppstorlek och personaltäthet bör återinföras för att garantera barnen en likvärdig och kvalitativt god förskola.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

I 2004 års ekonomiska vårproposition (prop. 2003/04:100) beräknades medel till ett statsbidrag för personalförstärkningar i förskolan. I budgetpropositionen för år 2005 (prop. 2004/05:1 utg.omr. 16) föreslogs att medel anvisades till personalförstärkningar i förskolan. Riksdagen har sedermera beslutat i enlighet därmed (bet. 2004/05:UbU1, rskr. 2004/05:124).

Det särskilda statsbidraget till kommunerna infördes 2005 för att möjliggöra anställningar av 6 000 fler förskollärare, barnskötare och annan personal i förskolan.

Bidraget är treårigt och för 2005 avsattes 1 miljard kronor. De därpå följande åren avsätts 2 miljarder kronor per år. Därefter skall medlen inordnas i det generella statsbidragssystemet. Målet med personalförstärkningen är att förbättra kvaliteten i förskolan och minska barngruppernas storlek.

I proposition 2004/05:11 föreslogs formerna för hur bidraget skall fördelas. Bidraget skall fördelas varje år med barnomsorgsmodellen i det kommunala skatteutjämningsystemet som grund. Riksdagen har sedermera godkänt detta (prop. 2004/05:11, bet. 2004/05:UbU3, rskr. 2004/05:126). Regeringen gör i proposition 2005/06:1 (utg.omr. 16) bedömningen att statsbidraget till personalförstärkningar i förskolan kommer att fördelas till alla kommuner.

Skolverket anger i sin rapport *Förskola i brytningstid. Nationell utvärdering av förskolan* (Rapport 239, 2004) att det är relativt vanligt att kommunerna har tagit egna beslut om normer för gruppstorlek, men att grupperna i dessa kommuner inte är mindre än i de kommuner som inte infört sådana normer (s. 69). Det kan, enligt Skolverket, tyda på att taken satts så högt att de i praktiken inte fått några större praktiska konsekvenser.

Personal i förskolan

Motionerna

Moderaterna skriver i motion 2005/06:Ub233 yrkande 13 **att förskollärare skall vara pedagogiskt ansvariga** i förskolan. I motionen anförs vidare att det för att förskolan skall kunna fullfölja sitt viktiga pedagogiska uppdrag behövs utbildning av fler förskollärare. Även Folkpartiet framför i motion 2005/06:Ub255 yrkande 7 kravet att förskollärarna skall ha det pedagogiska ansvaret i förskolan. I motionen skrivs att de utbildade förskollärare som i dag arbetar på andra jobb än förskolan måste lockas tillbaka till yrket. Den kanske viktigaste åtgärden för detta är, enligt motionärerna, att ge förskollärarna ansvaret för den pedagogiska verksamheten i förskolan. Kristdemokraterna skriver i motion 2005/06:Ub590 yrkande 28 att det är av stor vikt att de som arbetar inom förskoleverksamheten har en adekvat utbildning. Forskningsresultat har visat att förskollärarnas utbildning är av stor betydelse för barnens utveckling och kvaliteten i förskoleverksamheten.

Folkpartiet anför i motion 2005/06:Ub255 yrkande 6 att minst två tredjedelar av förskolans personal bör vara förskollärare. I motionen anförs att det behövs **olika yrkesgrupper i förskolan** och att barnskötarna har en mycket viktig roll. I takt med att förskolans verksamhet blivit alltmer pedagogiskt inriktad, är det dock viktigt att förskollärarnas roll stärks, skriver Folkpartiet. Kristdemokraterna betonar i motion 2005/06:Ub590 yrkande 27 barnskötarnas betydelse inom barnomsorgen. Barnskötarnas roll behöver uppvärderas. Kristdemokraterna anser att det är nödvändigt att barnskötarnas roll läggs fast i lagtexten i samband med ett framtagande av ny

skollag. I motion 2005/06:Ub267 (s) anförs att regeringen bör överväga vilka ytterligare åtgärder som kan vidtas för att barnskötarnas roll skall tydliggöras i förskolan.

Folkpartiet skriver i motion 2005/06:Ub255 yrkande 9 att förskolan behöver både **kvinnliga och manliga förskollärare**. I motionen framförs att det är ett problem att många barn inte får möta manliga förebilder förrän långt upp i åren. Det behövs, enligt motionärerna, ett mer offensivt arbete för att locka fler män till förskolan. Även Kristdemokraterna skriver i motion 2005/06:Ub590 yrkande 26 att det finns ett behov av både kvinnor och män inom barnomsorgen. I dag, när alltfler barn växer upp enbart med den ena föräldern, oftast mamman, blir det särskilt viktigt att barnomsorgen kan erbjuda både kvinnliga och manliga förebilder, skriver Kristdemokraterna. Det är därför extra problematiskt att det finns så få män inom barnomsorgen och att det antalet ständigt sjunker.

Vänsterpartiet framför i motion 2005/06:Ub355 yrkande 4 att Skolverket bör få i uppdrag att utveckla statistiken över personalen i förskolan. Statistiken behöver förbättras och bli mer detaljerad med avseende på vilka personalkategorier som förekommer i förskolan, bl.a. för att rekryteringen av ny personal skall kunna följas upp, skriver Vänsterpartiet. I samma motions yrkande 5 anförs att **Myndigheten för skolutveckling bör få i uppdrag att genomföra insatser för att öka kunskapen om personal i förskolan**, utöver förskollärare och barnskötare, som kan bidra till att uppnå målen och främja utvecklingen i förskolan.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Utskottet instämmer i att det är en viktig förutsättning för läroplanens genomförande att det finns tillgång på utbildad personal, även om begreppet kompetens kan innefatta fler aspekter än utbildning. Utskottet anser att såväl förskollärare som barnskötare behövs i förskolan. Det är viktigt att olika kompetenser kan bidra till förskolans utveckling.

Skollagskommittén (*Skollag för kvalitet och likvärdighet*, SOU 2002:121) har lämnat förslag om att ansvaret för undervisningen i förskolan skall åvila personal med lärarutbildning. Förslaget bereds för närvarande.

Regeringen redovisade i förskolepropositionen bedömningen att det bör finnas lärare med lärarexamen som har det övergripande ansvaret för barnens utveckling och lärande samt att det därutöver kan finnas annan personal med sådan utbildning eller erfarenhet att barnens utveckling och lärande främjas. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag på detta område i samband med förslag till ny skollag. Genom satsningen på personalförstärkning i förskolan kan det finnas utrymme att anställa även annan personal, utöver förskollärare och barnskötare, i förskolan, t.ex. skolbibliotekarier.

Miljön i förskolan

Motionerna

I motion 2005/06:Ub355 yrkande 3 begär Vänsterpartiet att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om att förskolans utemiljö tas upp i de kommunala kvalitetsredovisningarna. I motionen framförs att utemiljön påverkar förskolans verksamhet på ett avgörande sätt. I motion 2005/06:Ub476 (s) anförs att de höga ljud- och bullernivåerna inom barnomsorgen behöver uppmärksammas och åtgärdas. Ljud- och bullernivåerna utgör ett hot mot såväl personalens arbetsmiljö som barnens miljö och framtid. Det är därför viktigt att det finns riktlinjer för bullernivåer inom barnomsorgen, skriver motionären.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Skolan är en arbetsplats i arbetsmiljölagens mening och elever likställs med arbetstagare såvitt gäller väsentliga delar av arbetsmiljölagen samt anslutande författningar. Barn i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg anses däremot falla utanför lagens tillämpningsområde.

Skollagskommittén föreslog i sitt betänkande (SOU 2002:121) ett utvidgat utbildningsbegrepp, som även innefattar förskolan och skolbarnsomsorgen. Regeringen beslutade i juni 2004 att tillsätta en särskild utredare (dir. 2004:91) med uppdrag att bl.a. utreda frågan om tillämpningsområdet för arbetsmiljölagen bör utvidgas till att också omfatta barn i förskola och fritidshem. Utredaren skall redovisa uppdraget senast den 1 mars 2006.

Arbetsmiljöverket har nyligen genomfört en inspektionsinsats omfattande 400 förskolor och 300 skolor. Arbetsmiljöverket konstaterade att ljudmiljön i 85 % av de inspekterade skolorna och förskolorna har stora brister och kräver därför åtgärder som minskar bullret. Utskottet utgår från att skolansvariga gör en bedömning av lokaler och verksamhet för att försöka sänka ljudnivån i såväl förskolor som skolor.

Övriga frågor

Motionerna

Vänsterpartiet anför i motion 2005/06:Kr306 yrkande 2 att även förskolans behov av bibliotek bör tillgodoses i lag. I motionen framförs att ansvaret för förskolebarnens ständiga tillgång på böcker, och löpande förnyat bokbestånd, måste ligga på förskolans ledning, inte på den enskilda förskolläraren. I motion 2005/06:Ub216 (c) anförs att alla goda krafter måste samverka för att barnen redan från tidig ålder tillägnar sig sunda matvanor. Det behövs därför en handlingsplan för goda matvanor och en tydlig kravspecifikation för vilken mat och dryck som inte skall serveras i förskolan, anser motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Av bibliotekslagen (1996:1596) framgår att det inom grundskolan och gymnasieskolan skall finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att stimulera skolelevers intresse för läsning och litteratur samt att tillgodose deras behov av material för utbildningen. Myndigheten för skolutveckling har tidigare haft ett regeringsuppdrag att stödja och stimulera språkutvecklingen med inriktning på att förbättra läs- och skrivmiljöerna i skolan och att stärka och utveckla skolbibliotekens pedagogiska roll (Språkrum). Ett stödmaterial (Leka Språka Lär) har därvid tagits fram av myndigheten för att visa på erfarenheter av olika utvecklingsarbeten i syfte att inspirera arbetet med barns språkutveckling och begreppsbildning. Utskottet anser att förskoleelevers tillgång till böcker är synnerligen angelägen, bl.a. för att tidigt utveckla den språkliga medvetenheten hos förskoleelever och för att lägga en grund och främja läsinläringen i skolan. Genom det särskilda bidragen till personalförstärkningar i förskola, skola och fritidshem ges också möjlighet att anställa bl.a. fler bibliotekarier.

Goda matvanor och regelbunden fysisk aktivitet är viktiga förutsättningar för att barn skall må bra, växa och utvecklas. Förskolan kan på olika sätt främja en hälsosam livsstil, bl.a. genom att erbjuda näringsriktiga måltider. Hälsa föreslås bli ett övergripande mål i det inom Utbildnings- och kulturdepartementet utarbetade utkastet till lagrådsremiss med förslag till en ny skollag m.m. (U2005/5584/S).

Tillgänglighet och avgifter i förskolan

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkanden om barnomsorgstaxan, utveckling av barnomsorgsgarantin, kommuners ansvar för barnomsorg, närhetsprincip vid förskoleplacering samt gemensam kommunal förskolekö.

Jämför reservationerna 39 (kd), 40 (mp), 41 (kd), 42 (fp, mp), 43 (m, fp, kd, c), 44 (v) och 45 (v) samt särskilt yttrande 1 (v).

Taxebestämmelser

Motionerna

Kristdemokraterna anför i motion 2005/06:Ub590 yrkande 13 att det är för stora skillnader i kostnaden för barnomsorgen beroende på barnets vistelse-tid och att fler nivåer därför bör införas i barnomsorgsavgifterna. Kristdemokraterna anför även i motion 2005/06:Fi318 yrkande 9 samma uppfattning, nämligen att fler deltidstaxor skall införas. Miljöpartiet skriver

i motion 2005/06:So699 yrkande 13 att maxtaxereformen bör ses över. Miljöpartiet anser att maxtaxan gynnar fel grupper av föräldrar och menar också att maxtaxan sänder fel signaler om att alla barn skall finnas inom förskoleverksamheten. I motion 2005/06:Ub523 (s) anförs att barnomsorg skall vara bra och på sikt kostnadsfri. Även motion 2005/06:Ub574 yrkande 2 av Gudrun Schyman förordar en avgiftsfri förskola.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Maxtaxan i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg har som främsta syfte att öka tillgängligheten för flera grupper, förbättra barnfamiljernas ekonomi, minska marginaleffekterna för barnfamiljerna samt underlätta arbetskraftsdeltagandet. Ett viktigt syfte har också varit att begränsa avgifternas koppling till barnens närvarotid samt att minska avgiftsskillnaderna mellan kommunerna.

Samtliga kommuner är anslutna till systemet med maxtaxa i förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg. Skillnaderna mellan kommunernas avgifter har utjämnats och barnfamiljer har fått lägre avgifter, vilket bidragit till ett ökat konsumtionsutrymme för denna grupp. Ett flertal kommuner har ingen koppling mellan avgift och barnets närvarotid. Reformens genomslag har således varit stort.

Utskottet har tidigare (senast i bet. 2003/04:UbU3) uttalat sig angående differentierade avgifter inom barnomsorgen. Utskottet menade bl.a. att maxtaxa med låga och enhetliga avgifter skulle komma att medföra att barnens närvarotider blir mindre splittrade och att verksamheten i förskolan och fritidshemmet lättare kan läggas upp utifrån pedagogiska överväganden. En låg avgift kommer också att innebära en avsevärd standardhöjning för merparten av alla barnfamiljer. Utskottet uttalade också att förskolan i och med reformen närmar sig den princip som knappast någon ifrågasatt för skolan – att verksamheten skall vara avgiftsfri samt tillgänglig och likvärdig för alla. Utskottet har ingen annan uppfattning nu.

Rätt till förskoleverksamhet för arbetslösas barn infördes den 1 juli 2001 och för föräldraledigas barn den 1 januari 2002. Den 1 januari 2003 infördes allmän avgiftsfri förskola för alla barn från och med höstterminen det år barnets fyller fyra år med 525 timmar om året. Förskolan har därmed närmat sig den princip som gäller i skolan, dvs. att verksamheten skall vara avgiftsfri, tillgänglig och likvärdig för alla.

Kommunens ansvar för barnomsorg

Motionerna

Folkpartiet anför i motion 2005/06:Ub255 yrkande 2 att barnomsorgsgarantin bör utvecklas. Ingen skall behöva tacka nej till ett arbete för att det inte finns plats inom barnomsorgen. Barnomsorgsgarantin måste därför bli en garanti på riktigt. Föräldrar som inte får förskoleplats i tid skall därför kunna få skadestånd från kommunen.

Kristdemokraterna skriver i motion 2005/06:So711 yrkande 4 att kommuner skall ha skyldighet att för ensamstående föräldrar tillhandahålla barnomsorg på andra tider än normalt. I motion 2005/06:Ub479 (s) anføres att tillgången till barnomsorg under obekväma arbetstider är i det närmaste obefintlig, vilket i synnerhet drabbar småbarnsföräldrar inom LO-kollektivet. Motion 2005/06:Ub482 (s) anför att barnomsorg skall tillhandahållas på tider då föräldrarna har behov av tillsyn. Även motion 2005/06:Ub506 (s) anför kommunens ansvar för barntillsyn dygnets alla timmar, liksom även motion 2005/06:Ub520 (s). Motion 2005/06:Ub538 (s) begär nattbarnomsorg och motion 2005/06:Ub432 (s) anför behovet av barntillsyn i hemmet för tillfälligt sjuka barn.

Vänsterpartiet begär i motion 2005/06:Ub355 yrkande 1 att regeringen bör återkomma med förslag om närhetsprincip vid erbjudande om förskoleplats. I samma motions yrkande 2 anför Vänsterpartiet att regeringen bör utforma förslag om kommunala förskoleköer.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden.

Enligt skollagen (1985:1100) är kommunerna skyldiga att tillhandahålla förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg för barn i åldrarna ett t.o.m. tolv år i den utsträckning som behövs för att föräldrarna skall kunna förvärvsarbeta eller studera eller om barnet har ett eget behov av barnomsorg. Kommunerna skall erbjuda plats utan oskäligt dröjsmål, dvs. inom tre till fyra månader efter det att föräldrarna anmält att barnet behöver en plats.

I regleringsbrevet för år 2003 fick Skolverket i uppdrag att genomföra en studie på nationell nivå av barnomsorg på s.k. obekväm arbetstid. Uppdraget redovisades i mars 2003. I studien konstateras att drygt varannan kommun, ca 150 kommuner, ordnar omsorg till barn som har föräldrar som arbetar på kvällar, nätter eller helger. Den vanligaste formen är nattöppna förskolor, men även familjedaghem och omsorg i hemmet förekommer. I ett 60-tal av alla kommuner finns ett större behov av barnomsorg på dessa tider än vad som kan tillgodoses.

Skolbarnsomsorg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsyrkanden rörande skolbarnsomsorg.
Jämför reservation 46 (kd, mp) och särskilt yttrande 2 (v).

Motionerna

Kristdemokraterna förespråkar i motion 2005/06:Ub590 yrkande 24 förbättrad kvalitet och en utbyggnad av skolbarnsomsorgen. Kristdemokraterna skriver att en utbyggnad av barnomsorgen aldrig får genomföras på bekostnad av kvaliteten. Därför föreslås en mindre höjning av maxtaxan för att därigenom frigöra resurser som kan användas för att öka kvaliteten i verksamheten. Miljöpartiet skriver i motion 2005/06:So699 yrkande 12 att regeringen bör låta utreda vilka konsekvenserna blir av de stora barngrupperna på fritidshemmen och hur detta påverkar skolbarnen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionsyrkandena.

Skolbarnsomsorg är ett samlingsbegrepp för fritidshem, familjedaghem och öppen fritidsverksamhet. Antalet barn i skolbarnsomsorgen minskade med 16 000 till 326 000 barn mellan åren 2003 och 2004 (*Utvecklingen inom den kommunala sektorn*, rskr. 2004/05:102). Minskningen är en följd av att antalet sex- till tolvåringar minskat efter stora barnkullar i början av 1990-talet. Andelen barn som är inskrivna på fritidshem ökar dock. Hösten 2004 var 74 % av sex- till nioåringarna inskrivna på fritidshem.

Personaltätheten i fritidshemmen minskade betydligt under hela 1990-talet. Enligt Skolverkets lägesbedömning 2005 halverades personaltätheten nästan mellan 1990 och 1998. Samtidigt har gruppstorlekarna ökat.

Utskottet anser att barngruppernas storlek är avgörande för kvaliteten på skolbarnsomsorgen. Genom det riktade statsbidraget till personalförstärkningar har kommunerna möjlighet att minska gruppstorlekarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. **Pedagogisk verksamhet i förskolan, punkt 1 (m, fp)**

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om pedagogisk verksamhet i förskolan. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub233 yrkandena 1 och 3 samt 2005/06:Ub238 yrkande 3 och avslår motionerna 2005/06:Ub255 yrkande 1, 2005/06:Ub426 yrkande 1 och 2005/06:Ub590 yrkandena 9–11.

Ställningstagande

Förskolan måste på allvar ses som det första steget i det svenska skolväsendet. När man konstaterar att en stor andel elever inte klarar grundskolans kunskapskrav, att gymnasieskolan drabbas av strömvhopp och att mobbning, oordning och gamla könsstrukturer biter sig fast i svensk skola, måste det vara en naturlig reaktion att fundera över hur det första steget, förskolan, kan stärkas för att bygga ett bättre skolsystem från grunden.

Grunden för god kunskapsinhämtning läggs tidigt. Eftersom en stor majoritet av landets barn går i den frivilliga förskolan har vi i Sverige goda möjligheter att ta till vara kunskapen om barns utveckling. Ett pedagogiskt uppdrag för förskolan handlar om att utbildad personal, genom lek och stimulans, på ett medvetet sätt tar till vara små barns lust och möjlighet att lära. Genom att ta till vara tiden i förskolan väl kan barn ges en grund som underlättar för dem att knäcka läskoden samt att senare lära sig skriva och räkna. Tidig upptäckt av eventuella problem i språkutvecklingen gör det möjligt att undvika att barn längre fram i tiden får problem med läs- och skrivinläringen.

Det finns också en koppling mellan barns språkliga utveckling och förmågan att ta till sig matematiska symboler och begrepp. De forskare som ingick i Matematikdelegationen betonade att små barn kan lära sig grundläggande matematik om de får handledning och utmaningar.

2. Pedagogisk verksamhet i förskolan, punkt 1 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om pedagogisk verksamhet i förskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub590 yrkandena 9–11, bifaller delvis motion 2005/06:Ub426 yrkande 1 och avslår motionerna 2005/06:Ub233 yrkandena 1 och 3, 2005/06:Ub238 yrkande 3 och 2005/06:Ub255 yrkande 1.

Ställningstagande

Förskolans verksamhet skall syfta till att ge barn en trygg och stimulerande omsorg. I förskolan skall barnen få utvecklas i egen takt utan krav på måluppfyllelse eller prestationer. Pedagogisk verksamhet är viktig men trygg omsorg och lek skall vara ledstjärnor, inte kunskapsmål.

Kristdemokraterna vill ge läroplanen för förskolan större fokus på trygghet, omsorg och lek. Utbildningsperspektivet skall helt tas bort i barnomsorg riktad till barn under tre år. Därefter skall utbildningsperspektivet och den pedagogiska verksamheten stegvis vävas in i verksamheten på förskolor och i familjedaghem.

3. Pedagogisk verksamhet i förskolan, punkt 1 (c)

av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om pedagogisk verksamhet i förskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub426 yrkande 1 och avslår motionerna 2005/06:Ub233 yrkandena 1 och 3, 2005/06:Ub238 yrkande 3, 2005/06:Ub255 yrkande 1 och 2005/06:Ub590 yrkandena 9–11.

Ställningstagande

Många förskollärare är oerhört pressade. Personalen sliter för att verksamheten skall fungera. Vi måste sträva efter en förskola med mindre barngrupper, en fungerande barnomsorgsgaranti, tillräckligt med förskollärare och en förskola där personal, föräldrar och barn inte känner sig oroliga när det gäller förskolan. I en bra förskola sätts barnen i centrum och både personal och barn mår bra.

4. Förskolan som egen skolform, punkt 2 – motiveringen (kd)
av Inger Davidson (kd).

Ställningstagande

Pedagogisk verksamhet är viktig men trygg omsorg och lek skall vara ledstjärnor, inte kunskapsmål. Kristdemokraterna avslår därför förslaget att göra förskolan till en egen skolform.

Verksamheten skall vara stimulerande och utvecklande för barnen. Det kan dock göras utan att verksamheten blir alltmer lik skolan. Pedagogisk verksamhet behöver inte handla om prestationer. Det är också viktigt att se den stora skillnaden mellan barnen inom förskolan både avseende ålder och utveckling. Behoven hos en ettåring och en femåring är självklart mycket olika. Kraven på stimulans och pedagogisk utmaning ökar med åldern.

5. Barnomsorg en omsorgsfråga, inte en utbildningsfråga, punkt 3 (kd)
av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om barnomsorg som omsorgsfråga. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub590 yrkande 7.

Ställningstagande

För oss kristdemokrater är barnomsorg allt från familjens egen omsorg i hemmet till omsorgen i familjedaghem, förskolor, öppna förskolor och skolbarnomsorg. Barnomsorgen utanför hemmet kan inte och skall inte ersätta föräldrarnas egen omsorg om barnet men är ett bra komplement som kan ha stor betydelse för barnets utveckling.

6. Mål i förskolan, punkt 4 (m, fp)
av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om mål i förskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub255 yrkande 17.

Ställningstagande

En förskola med höga ambitioner har ett ansvar för att vissa resultat uppnås under förskoletiden. I dag saknas klart uppställda mål och det försvårar resultatuppföljningen av verksamheten. Mål att uppnå måste införas i förskolan. Vad skall förskolläraren säga i ett utvecklingssamtal om han eller hon inte får bedöma barnets utveckling och lärande?

7. Värdegrunden i förskolan, punkt 5 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om värdegrunden i förskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub590 yrkande 12.

Ställningstagande

Förskolan skall liksom skolan förmedla samhällets grundläggande värden till barnen. Det handlar om att i leken få barn att förstå vad som är rätt och fel och hur vi skall bete oss mot varandra. Om förskolorna arbetar aktivt med frågor som medmänsklighet och empati kan mobbning och trakasserier högre upp i åldrarna förebyggas. I läroplanen för grundskolan fastslås basen för vårt samhälles värdegrund. Där sägs att den värdegrund som ska förmedlas till barnen är den som ”förvaltats av den kristna traditionen och västerländska humanismen”. Att på det sättet förankra värdegrunden i en historisk tradition gör att risken för vantolkningar och förvanskningar av värdegrunden minskar. Därför bör en liknande hänvisning finnas även i läroplanen för förskolan.

8. Jämställdhet i förskolan, punkt 6 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Ana Maria Narti (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om jämställdhet i förskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub315 yrkande 1 och avslår motion 2005/06:Ub426 yrkande 4.

Ställningstagande

Ett aktivt jämställdhetsarbete måste påbörjas redan i förskolan. Sedan ett par år tillbaka finns det möjligheter för kommuner att utbilda förskollärare i genuspedagogik. Vi anser att det är väldigt viktigt att kommunerna tar vara på denna möjlighet så att fler förskollärare utbildas.

9. Jämställdhet i förskolan, punkt 6 (m, c)

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om jämställdhet i förskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub426 yrkande 4 och avslår motion 2005/06:Ub315 yrkande 1.

Ställningstagande

Barnen i förskolan skall ha manliga och kvinnliga förebilder. Jämställdhet måste finnas med som en viktig del både i förskolläro-utbildningen och i förskollärares fortbildning.

10. Individanpassning av förskolans verksamhet, punkt 7 (m)

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om individanpassning av förskolans verksamhet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub233 yrkande 7.

Ställningstagande

Alla barn skall ges möjlighet att utvecklas och lära oavsett bakgrund eller var de får omsorg och undervisning. Förskolan måste ta hänsyn till att elever är olika och lär på olika sätt.

Det är viktigt att utvärdera barnens kunskaper och färdigheter redan i förskolan, så att varje enskilt barn synliggörs. Inget barn skall kunna dölas i mängden. Ju förr särskilda behov eller dolda handikapp upptäcks, desto större är möjligheterna för barnet att få adekvat hjälp och stöd.

För att säkerställa att varje barns förutsättningar och utveckling synliggörs och uppmärksammas är det nödvändigt att utvärdera verksamheten på individplan.

11. Individuella utvecklingsplaner, punkt 8 (m)

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om individuella utvecklingsplaner. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub233 yrkande 10.

Ställningstagande

Precis som i grundskolan skall varje barn ha en egen individuell utvecklingsplan. Varje termin måste utvecklingssamtal föras med föräldrarna.

12. Samverkan med föräldrar, punkt 9 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om samverkan med föräldrar. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub255 yrkande 20.

Ställningstagande

Föräldrarna har det yttersta ansvaret för sina barns fostran och utveckling. Förskolans betydelse som kompletterande funktion till föräldraansvaret har dock blivit viktigare. Förskolans arbete med barnen skall därför ske i nära samarbete med föräldrarna. Personalen inom förskolan skall ges utbildning i att tolka och förmedla viktig information, som familjen och personalen behöver för ett gott samarbete. Samarbetet mellan föräldrar och personal skall utvärderas. För att föräldrar skall kunna ha ett reellt inflytande i förskolans verksamhet skall varje förskola vara tydlig i fråga om innehåll, arbetsformer samt ömsesidiga rättigheter och skyldigheter.

13. Åtgärder för barn i behov av särskilt stöd, punkt 10 (m, fp)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om åtgärder för barn i behov av särskilt stöd. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub255 yrkande 19.

Ställningstagande

Stödet till barn med särskilda behov varierar från kommun till kommun. Barn med begåvningshandikapp eller neuropsykiatriska störningar är mycket sårbara för känslomässiga störningar som kan påverka deras självkänsla. Det är viktigt att redan i förskolan sätta in stödåtgärder och gärna låta barnet vara i en grupp, där han eller hon kan känna att det finns andra barn som befinner sig på samma nivå.

14. Utvecklingssamtal i förskolan, punkt 11 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utvecklingssamtal i förskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub426 yrkande 2.

Ställningstagande

Övergången från förskola till skola skall upplevas som positiv. Detta underlättas genom samarbete mellan för- och grundskola. En stark samverkan mellan föräldrar och förskola är också viktig för förskolans kvalitet. Utvecklingssamtal stärker också det viktiga föräldrainflytandet, varför det måste finnas tid och resurser för dessa samtal.

15. Sekretess mellan skolformerna, punkt 12 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om sekretess mellan skolformerna. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub426 yrkande 3.

Ställningstagande

I många fall kan man redan tidigt se vilka barn som kommer att hamna i svårigheter, och insatser för att motverka detta kan därför redan ske i tidig ålder. Genom övergången till skolan sker dock ett avbrott eftersom förskolan har tystnadsplikt och inte får dela med sig av information om barnen till skolpersonalen. Det krävs ett gemensamt arbete mellan lärare, skolhälsovård och föräldrar för att se tidiga signaler och kunna ta helhetsgrepp på ungdomarnas situation. Ett sådant arbete bör underlättas genom en översyn av sekretessen mellan skolformerna.

16. Språkinläring, punkt 13 (m, fp, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om modersmålsundervisning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub426 yrkande 9 och avslår motion 2005/06:Sf336 yrkande 32.

Ställningstagande

Det är viktigt att det sker en utvärdering av barnens språkliga förmåga både i modersmålet och i svenska inför övergången till förskoleklass. Språkinläringen har stor betydelse för barnens inläring och identitetsutveckling.

17. Språkförskola, punkt 14 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Ana Maria Narti (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om språkförskola. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: Ub255 yrkande 18.

Ställningstagande

Språkförskolor vore bra för alla barn, men särskilt för barn med annat modersmål än svenska. I språkförskolorna skall man arbeta medvetet med svenska språket på olika sätt – t.ex. genom sånger, rim och ramsor. Barnens språkutveckling skall regelbundet analyseras och dokumenteras så att de får det stöd de behöver för att vara förberedda inför skolstarten. Uppökande verksamhet skall bedrivas för att uppmärksamma föräldrarna till de barn det gäller på denna möjlighet.

18. Mångfald och valfrihet inom förskolan, punkt 15 (m, fp, kd, c, mp)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c), Peter Danielsson (m) och Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om begäran om att regeringen verkställer riksdagens tillkännagivande angående mångfald och valfrihet inom barnomsorgen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub233 yrkande 2, 2005/06:Ub255 yrkande 10, 2005/06:Ub426 yrkande 6, 2005/06:Ub590 yrkande 6 och 2005/06:N439 yrkande 8.

Ställningstagande

Vi anser att det är viktigt med mångfald och valfrihet inom barnomsorgen. Det som passar den ena familjen passar inte den andra. Därför skall föräldrar ha rätt att fritt välja barnomsorg. Barnomsorgen måste vara väl utbyggd, med olika alternativ. Vi är positiva till olika sorters barnomsorg med olika inriktning, i såväl kommunal som privat eller kooperativ regi. De fristående förskolorna är ett viktigt alternativ till den kommunala barnomsorgen. De bidrar ofta med en speciell pedagogisk inriktning, t.ex. Montessori-, Reggio Emilia- eller Frenetpedagogik, vilket skapar alternativ till och kompletterar den traditionella förskolan. Varje enskild familj skall kunna välja att vara hemma med sina barn i större utsträckning eller välja den godkända barnomsorg som passar just deras familj bäst oavsett om det är i kommunal regi, i familjedaghem eller kooperativ. Barnomsorgen skall ge utrymme för nytänkande och olika former av tjänster anpassade efter nutidens efterfrågan samt den särskilda familjens unika behov. De olika omsorgsformerna skall vara kostnadsneutrala för den enskilda familjen. Olika omsorgsformer ökar mångfalden och stimulerar utvecklingen. Makten över barnomsorgen skall flyttas över från staten och kommunpolitiken till föräldrarna. Riksdagen begär att regeringen verkställer riksdagens beslut om en valfrihet i förskolan enligt riksdagsbeslut 2002/03.

19. Olika socioekonomiska förutsättningar för olika förskolor, punkt 17 (mp)

av Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om olika socioekonomiska förutsättningar för olika förskolor. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So699 yrkande 10.

Ställningstagande

Miljöpartiet är för mångfald inom barnomsorgen. Vi välkomnar därför olika typer av barnomsorg, såväl i kommunal som privat regi, kooperativ eller att själv vara hemma med sina barn.

Skolverket har i en första utvärdering av reformen 1998, då förskolan fick en egen läroplan, visat på att förskolorna har olika möjligheter att genomföra sitt uppdrag, bl.a. beroende på hur upptagningsområdet ser ut och hur resursstarka föräldrarna är. Förskolor i högresursområden har ofta bättre förutsättningar och lyckas i regel genomföra sitt uppdrag med större framgång än förskolor i lågresursområden. De har lättare att rekrytera utbildad personal och har en lägre andel barn som är i behov av särskilt stöd. Personalen har också oftast mer tid och utrymme för gemensam reflektion.

Förskolornas upptagningsområde är således en faktor som har stor betydelse för möjligheterna att genomföra uppdraget på ett tillfredsställande sätt. Betydelsen av detta för barnens framtid bör regeringen utreda.

20. Information om alternativ inom förskola och barnomsorg, punkt 18 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om information om alternativ inom förskola och barnomsorg. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub233 yrkande 11.

Ställningstagande

Föräldrar skall ha rätt att välja både mellan olika huvudmän och förskoleformer. Kommunerna skall informera föräldrarna om vilka alternativ som finns när det gäller barnomsorg, förskola, förskoleklass och skola. Valfrihet innebär också en möjlighet för dem som i större utsträckning vill vara hemma med sina barn. Kommunerna måste kunna erbjuda likvärdiga villkor för alla godkända barnomsorgs- och förskoleverksamheter. Med en mångfald av barnomsorgsformer kan olika verksamheter stimulera varandra och bidra till en utveckling av hela barnomsorgen.

21. Föräldrarnas ansvar för barnens omvårdnad, m.m., punkt 19 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om föräldrars ansvar för barnens omvårdnad. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Sf432 yrkande 11 och 2005/06:Ub590 yrkandena 1 och 2, bifaller delvis motion 2005/06:Ub430 yrkande 1 och avslår motion 2004/05:So395 yrkande 8.

Ställningstagande

I vårt samhälle är det nödvändigt för de flesta att kombinera föräldraskap med arbete. Många vill självfallet också detta. Det innebär dock att det ofta uppstår konflikter mellan barnens behov av sina föräldrar och föräldrarnas behov av att behålla sin ställning på arbetsmarknaden. Småbarnsföräldrar är vana vid ett pusslande med tider och scheman för att få vardagen att gå ihop. Kristdemokraterna anser att det är statens och kommunernas uppgift att underlätta familjernas vardag genom att utforma bidragssystem och verksamheter utifrån deras behov. Varje familj skall ha valfrihet att lösa omsorgen på det sätt som föräldrarna anser vara det bästa för barnen, oavsett om det innebär att de själva är hemma med barnen när de är små på hel- eller deltid, eller om de använder sig av offentligt finansierad barnomsorg direkt efter föräldraledigheten. Politiska beslut får inte användas som påtryckningsmedel för att tvinga föräldrar att göra de val som politiska makthavare för stunden anser är de rätta.

Barnomsorgen utanför hemmet kan inte och skall inte ersätta föräldrarnas egen omsorg om barnet men är ett bra komplement som kan ha stor betydelse för barnets utveckling. Kristdemokraterna anser att statens och kommunernas arbete för att utveckla barnomsorgen skall syfta till att skapa mångfald, valfrihet och hög kvalitet.

22. Familjedaghem, punkt 22 (m)

av Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om familjedaghem. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub233 yrkande 4 och avslår motionerna 2005/06:Ub255 yrkandena 13 och 14 samt 2005/06:Ub590 yrkandena 17 och 19.

Ställningstagande

Familjedaghemmen ger föräldrarna möjlighet att välja omsorgsform med en miljö som är lugn och liknar det egna hemmet.

Oavsett vilka skäl föräldrar har för att välja familjedaghem framför andra former av omsorg och utbildning, är det viktigaste att barnen får en trivsamt och utvecklande miljö och att föräldrarna känner sig trygga med den.

23. Familjedaghem, punkt 22 (fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Inger Davidson (kd), Ana Maria Narti (fp) och Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om familjedaghem. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub255 yrkandena 13 och 14 samt 2005/06:Ub590 yrkandena 17 och 19 samt bifaller delvis motion 2005/06:Ub233 yrkande 4.

Ställningstagande

Socialdemokraterna har under lång tid givit föräldrarna bilden av familjedaghem som något kvalitativt sämre än förskola. I Finland har barnen världens bästa skolresultat. Där går en mycket hög andel av barnen i familjedaghem eller tas om hand av de egna föräldrarna. Trots detta får de mycket goda skolresultat. Men Socialdemokraternas svartmålning har fungerat. De senaste åren har antalet barn i familjedaghem minskat dramatiskt, från 128 000 år 1994 till 32 100 tio år senare. Vi kan inte acceptera den särreglering som föreslås för förskoleplacering i det förslag till ny skollag som utarbetats inom Utbildnings- och kulturdepartementet. Kommunen skall enligt detta vara skyldig att tillhandahålla plats i förskolan om vårdnadshavarna önskar det. Däremot skall de enbart sträva efter att tillgodose önskemål om familjedaghemsp plats. Vi anser att samma skyldighet måste gälla oavsett omsorgsform.

Familjedaghemmen ger föräldrarna möjlighet att välja omsorgsform med en miljö som är lugn och liknar det egna hemmet. Oavsett vilka skäl föräldrar har för att välja familjedaghem framför andra former av omsorg och utbildning, är det viktigaste att barnen får en trivsamt och utvecklande miljö och att föräldrarna känner sig trygga med den. Vi vill slå fast att kommunerna skall erbjuda familjedaghem om möjlighet finns. De barn som går i familjedaghem skall också kunna gå i den allmänna förskolan, som arrangeras i vanlig förskola eller av en ambulerande förskollärare.

24. Lika villkor för olika barnomsorgsformer, punkt 23 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om lika villkor för olika barnomsorgsformer. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub590 yrkandena 3 och 18.

Ställningstagande

Familjedaghemmen ingår inte i den av Socialdemokraterna införda avgiftsfria allmänna förskolan för fyra- och femåringar. Det är alltså dyrare att ha en 4-åring i familjedaghem än i förskola. Vissa kommuner har dock på frivillig basis, mot regeringens intentioner, givit familjedaghemmen samma villkor. Kristdemokraterna har sagt nej till införandet av avgiftsfri allmän förskola för 4–5 åringar, men nu finns den och då anser vi att det skall vara en självklarhet att familjedaghemmen är avgiftsfria under de år och det antal timmar som förskolan är avgiftsfri.

25. Flerfamiljssystem, punkt 25 (m, fp, kd)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om flerfamiljssystem. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub233 yrkande 5.

Ställningstagande

Flerfamiljssystemet är ett bra sätt att lösa barnomsorgen på. Beroende på antal barn slår sig två eller tre familjer samman och låter en förskollärare/barnskötare använda deras egna hem för att där ta hand om barnen. Kommunen står för hela personalkostnaden, men föräldrarna upplåter sitt hem för verksamheten.

26. Öppen förskola, punkt 26 (m, fp, kd, c)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 26 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om öppen förskola. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub233 yrkande 6, 2005/06:Ub255 yrkande 15, 2005/06:Ub426 yrkande 7 och 2005/06:Ub590 yrkandena 21 och 22.

Ställningstagande

Vi vill bevara de öppna förskolorna. Vi anser att det är en viktig del i en flexibel barnomsorg, och därför bör det finnas minst en öppen förskola i varje kommun.

Öppen förskola är dels till för barn som inte är inskrivna i förskolan, dels ett komplement till familjedaghemmen. Det finns inga krav på inskrivning eller anmälan för att delta i verksamheten. Verksamheten erbjuder barnen en pedagogisk gruppverksamhet och skall även tillgodose de vuxnas behov av kontakter med andra vuxna samt social service. Under 1990-talet har antalet öppna förskolor mer än halverats. Vi vill understryka behovet av att utveckla den öppna förskolan och den betydelse den har för barn, föräldrar och familjedaghem.

Den öppna förskolan har som idé att förskollärare, föräldrar och dagbarnvårdare tillsammans skall utforma verksamhet och innehåll. Detta leder till ansvar, trivsel, ökad delaktighet och engagemang.

Den öppna förskolan är många gånger en stor tillgång för ensamstående föräldrar, föräldralediga och dagbarnvårdare, eftersom den ger möjlighet att bygga nätverk med andra föräldrar och barn i närområdet.

De öppna förskolorna spelar en stor roll för föräldralediga och dagbarnvårdare som genom denna verksamhet får möta andra vuxna och barn. Barnen får dessutom viktig social träning genom att möta andra barn i en lite större grupp. Den öppna förskolan är ett särskilt viktigt stöd för invandrarföräldrar och ensamstående föräldrar som får möjlighet att knyta kontakter och bygga nätverk med andra föräldrar.

27. Barngruppers storlek och personaltäthet, punkt 27 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Ana Maria Narti (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om barngruppers storlek och personaltäthet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub255 yrkandena 3–5 och avslår motionerna 2005/06:So699 yrkande 11, 2005/06:Ub297, 2005/06:Ub426 yrkande 5, 2005/06:Ub574 yrkande 1 och 2005/06:Ub590 yrkande 14.

Ställningstagande

Folkpartiet liberalerna menar att tydligare nationella riktlinjer måste utarbetas som medför att grupper med små barn (ett–tre år) inte är större än maximalt 15 barn. För de större barnen (fyra–fem år) ska grupperna inte vara större än 20 barn. Dessa maxgränser får inte bli de normala storlekarna på grupperna, utan genomsnittet för riket skall ligga under dessa tal.

Personaltätheten bör öka till i genomsnitt en personal på fem barn. Det är angeläget att personaltätheten inte heller i enskilda grupper väsentligt understiger denna nivå.

28. Barngruppers storlek och personaltäthet, punkt 27 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om barngruppers storlek och personaltäthet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub590 yrkande 14 och avslår motionerna 2005/06:So699 yrkande 11, 2005/06:Ub255 yrkandena 3–5, 2005/06:Ub297, 2005/06:Ub426 yrkande 5 och 2005/06:Ub574 yrkande 1.

Ställningstagande

Det bör i Skolverkets allmänna råd för kvaliteten i förskolan finnas riktlinjer för hur stora barngrupperna maximalt får vara i olika åldersgrupper. I dag finns allmänna resonemang kring gruppernas storlek men ingen direkt rekommendation. Skolverkets riktlinjer skall vara vägledande för kommunerna när de beslutar om barngruppernas storlek. En utgångspunkt bör vara forskningsöversikten Strukturella faktorer och pedagogisk kvalitet i barnomsorg och skola – en kunskapsöversikt som Skolverket tidigare presenterat. Där konstateras att för den högre förskoleåldern (tre–fem år) är en gruppstorlek om max 13–15 barn att föredra, och för de yngsta barnen och för barn med särskilda behov bör grupperna vara ännu mindre. Av detta drar vi kristdemokrater slutsatsen att barngrupperna för tre–femåringarna bör innehålla max 15 barn och för de yngre barnen max 12 barn.

29. Barngruppers storlek och personaltäthet, punkt 27 (c)

av Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om barngruppers storlek och personaltäthet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub426 yrkande 5 och avslår motionerna 2005/06:So699 yrkande 11, 2005/06:Ub255 yrkandena 3–5, 2005/06:Ub297, 2005/06:Ub574 yrkande 1 och 2005/06:Ub590 yrkande 14.

Ställningstagande

Barngrupperna får inte vara större än att varje enskilt barn känner trygghet och får en god pedagogisk verksamhet, där omsorg, fostran, lärande och lust att lära bildar en helhet. Små barn klarar inte av att knyta an till alltför många människor. Det är också mycket viktigt att identifiera barn med särskilda behov för att tidigt ge det stöd som barnet behöver.

30. Barngruppers storlek och personaltäthet, punkt 27 (mp)

av Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om barngruppers storlek och personaltäthet. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So699 yrkande 11 och avslår motionerna 2005/06:Ub255 yrkandena 3–5, 2005/06:Ub297, 2005/06:Ub426 yrkande 5, 2005/06:Ub574 yrkande 1 och 2005/06:Ub590 yrkande 14.

Ställningstagande

En gruppstorlek eller personaltäthet som är lagom i en förskola behöver inte vara det i en annan. Men Skolverket påpekar samtidigt att ca 13–15 barn kan vara ett riktmärke för att barnen skall ges möjlighet att utvecklas på ett optimalt sätt. Barn i behov av särskilt stöd och de allra yngsta barnen bör vara i ännu mindre grupper för att personalen skall hinna tillgoda deras behov. Grupper där flertalet av barnen är under tre år bör vara ännu mindre då barnen i dessa åldrar är beroende av täta och stabila vuxenkontakter som i sin tur har betydelse för bl.a. språk- och identitetsutvecklingen. Man kan med nationella riktlinjer som verktyg skapa bättre förutsättningar för en bra barnomsorg.

Miljöpartiet vill att regeringen utarbetar nationella riktlinjer för barngruppernas storlek utifrån gruppens ålderssammansättning och för barn med särskilda behov.

31. Förskollärare, punkt 28 (m, fp)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förskollärare som pedagogiskt ansvariga i förskolan. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Ub233 yrkande 13 och 2005/06:Ub255 yrkande 7 och avslår motion 2005/06:Ub590 yrkande 28.

Ställningstagande

För att förskolan skall kunna fullfölja sitt viktiga pedagogiska uppdrag behövs utbildning av fler förskollärare och kompetensutveckling av förskolans personal, inriktad mot barns språkliga, matematiska och finmotoriska utveckling. Det skulle också bidra till att stärka förskolläraryrkets status och därmed yrkets attraktivitet.

Enligt regeringens proposition Kvalitet i förskolan (prop. 2004/05:11) finns 13 724 utbildade förskollärare på andra jobb än i förskolan. Det motsvarar 20 % av Sveriges förskollärare. De som redan är utbildade måste lockas tillbaka till yrket. Den kanske viktigaste åtgärden är att förskollärarna skall ha ansvaret för den pedagogiska verksamheten.

32. Förskollärare, punkt 28 (kd, c)

av Inger Davidson (kd) och Sofia Larsen (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förskollärare. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub590 yrkande 28 och avslår motionerna 2005/06:Ub233 yrkande 13 och 2005/06:Ub255 yrkande 7.

Ställningstagande

Det är av stor vikt att de som arbetar inom förskoleverksamheten har en adekvat utbildning. Forskningsresultat har visat att förskollärarnas utbildning är av stor betydelse för barnens utveckling och kvaliteten i förskoleverksamheten. I dag är dock bristen på kvalificerad personal stor och andelen utbildade förskollärare i förskola och på fritidshem sjunker. Det är nödvändigt att satsa på att utbilda fler förskollärare. Det bör även finnas

goda möjligheter för barnskötare att vidareutbilda sig till förskollärare. Arbetslivserfarenhet bör då kunna räknas dem till godo för att korta utbildningen.

33. Förskollärare och barnskötare i förskolan, punkt 29 (fp)

av Ulf Nilsson (fp) och Ana Maria Narti (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förskollärare och barnskötare i förskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub255 yrkande 6 och avslår motionerna 2005/06:Ub267 och 2005/06:Ub590 yrkande 27.

Ställningstagande

Det behövs olika yrkesgrupper i förskolan. Till exempel har barnskötarna en mycket viktig roll. I takt med att förskolans verksamhet blivit alltmer pedagogiskt inriktad är det dock viktigt att förskollärarnas roll stärks. Målsättningen bör vara att två tredjedelar av personalen utgörs av utbildade förskollärare. Regeringen bör upprätta en tidsplan för hur detta mål skall kunna uppnås.

34. Förskollärare och barnskötare i förskolan, punkt 29 (kd, mp)

av Inger Davidson (kd) och Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om förskollärare och barnskötare i förskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub590 yrkande 27 och avslår motionerna 2005/06:Ub255 yrkande 6 och 2005/06:Ub267.

Ställningstagande

Barnskötarnas roll inom barnomsorgen behöver uppvärderas. Barnskötarna utgör i dag 42 % av personalen i förskolan och skall enligt vår mening även i fortsättningen ha en given position inom verksamheten. Deras speciella kompetens med inriktning mot lek och omsorg är viktig som komplement till förskollärare med mer pedagogiskt inriktad utbildning.

Vi anser att när den framtida skollagen formuleras är det nödvändigt att barnskötarnas roll läggs fast i lagtexten.

35. Behov av kvinnor och män inom förskolan, punkt 30 (kd, c, mp)

av Inger Davidson (kd), Sofia Larsen (c) och Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om behov av kvinnor och män inom förskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub590 yrkande 26 och bifaller delvis motion 2005/06:Ub255 yrkande 9.

Ställningstagande

Barn behöver både manliga och kvinnliga förebilder. I dag när alltför många barn växer upp enbart med den ena föräldern, oftast mamman, blir det särskilt viktigt att barnomsorgen kan erbjuda båda manliga och kvinnliga förebilder. Därför är det extra problematiskt att det finns så få män inom barnomsorgen och att det antalet ständigt sjunker. Redan hos yrkesvägledaren på gymnasiet och på lärarutbildningen måste de manliga studerande uppmuntras att söka sig till barnomsorgen.

36. Behov av kvinnor och män inom förskolan, punkt 30 (m, fp)

av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 30 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om behov av kvinnor och män inom förskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub255 yrkande 9 och bifaller delvis motion 2005/06:Ub590 yrkande 26.

Ställningstagande

En höjd status för yrket är förmodligen också ett viktigt instrument för att locka fler män att bli förskollärare. Det är viktigt att det finns både manliga och kvinnliga förskollärare och barnskötare. Många barn får inte möta

manliga förebilder förrän långt upp i åren, vilket är ett problem. Kvotering är ingen lösning, men det behövs ett mer offensivt arbete för att locka fler män till förskolan.

37. Uppdrag till Skolverket och Myndigheten för skolutveckling, punkt 31 (v)

av Lennart Gustavsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 31 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om uppdrag till Myndigheten för skolutveckling. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub355 yrkande 5 och bifaller delvis motion 2005/06:Ub355 yrkande 4.

Ställningstagande

Myndigheten för skolutveckling bör få i uppdrag att genomföra insatser för att öka kunskapen om annan personal än förskollärare och barnskötare i förskolan, som kan bidra till att uppnå målen, och på vilket sätt denna personal kan främja utvecklingen i förskolan.

38. Miljön i förskolan, punkt 32 (v)

av Lennart Gustavsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 32 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om miljön i förskolan. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub355 yrkande 3 och avslår motion 2005/06:Ub476.

Ställningstagande

Utemiljön påverkar förskolans verksamhet på ett avgörande sätt. Därför bör regeringen lämna förslag om att det bör vara en skyldighet för kommunerna att ta upp förskolans utemiljö i kvalitetsredovisningarna.

39. Barnomsorgstaxa, punkt 35 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om barnomsorgstaxa. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Fi318 yrkande 9 och 2005/06:Ub590 yrkande 13 och avslår motionerna 2005/06:So699 yrkande 13, 2005/06:Ub523 och 2005/06:Ub574 yrkande 2.

Ställningstagande

Inget barn mår bra av att tillbringa alltför långa dagar i förskolan. Enligt Sveriges Kommuner och Landsting har barnens vistelsetider ökat kraftigt i förskolan sedan maxtaxan infördes. Det är inte ovanligt att barn tillbringar upp till 50 timmar i veckan i förskolan. Orsaken tros vara att det i de flesta kommunerna inte längre är någon skillnad i kostnad att ha barnet 20 eller 50 timmar i förskolan. Det är inte rimligt. Kristdemokraterna anser att kommunerna skall åläggas att införa flera nivåer i barnomsorgsavgifterna så att den som inte utnyttjar full tid inte heller betalar full kostnad.

40. Barnomsorgstaxa, punkt 35 (mp)

av Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 35 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om barnomsorgstaxa. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So699 yrkande 13 och avslår motionerna 2005/06:Fi318 yrkande 9, 2005/06:Ub523, 2005/06:Ub574 yrkande 2 och 2005/06:Ub590 yrkande 13.

Ställningstagande

Miljöpartiet har varit med och genomfört maxtaxareformen inom samarbetet med regeringen och Vänsterpartiet, men hyser ändå tveksamhet till delar av denna. Maxtaxan är inte och har inte varit en grön prioriterad fråga för oss. Anledningen till det är bl.a. att det gynnar fel grupper, höginkomsttagarna. En grön politik innebär att vara solidarisk med de i det här fallet mindre ekonomiskt gynnade familjerna. Vi tror också att det finns risker med att detta sänder signaler om att alla barn skall finnas inom för-

skoleverksamheten. Vi menar att det är viktigt med en mångfald av barnomsorgslösningar, vilket även inkluderar att själv ta hand om sitt barn. Miljöpartiet anser att man inom en framtid bör se över maxtaxereformen.

41. Kvalitetssatsningar inom barnomsorgen, punkt 36 (kd)

av Inger Davidson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 36 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kvalitetssatsningar inom barnomsorgen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:Fi318 yrkande 10 och 2005/06:Ub590 yrkande 5.

Ställningstagande

Regeringens satsningar på maxtaxa och allmän förskola har inneburit att de flesta fått lägre barnomsorgskostnader. Framför allt gäller det familjer med höga inkomster. Samtidigt har dessa satsningar lett till försämrad kvalitet i form av större barngrupper och lägre personaltäthet i förskolan. Det är inte rimligt. All barnomsorg måste hålla högsta kvalitet så att föräldrarna kan känna sig trygga i förvissningen om att deras barn får bästa möjliga omsorg under deras frånvaro. Utbyggnad av barnomsorgen får aldrig genomföras på bekostnad av kvaliteten. Därför föreslår vi också en mindre höjning av maxtaxan för att därigenom frigöra resurser som kan användas för att öka kvaliteten i verksamheten.

Kristdemokraterna föreslår också en omfattande satsning på ökad kvalitet och mindre barngrupper i den kommunala barnomsorgen. Detta föreslås ske genom ett riktat statsbidrag på 2 miljarder kronor under 2006 och 2007.

42. Utveckling av barnomsorgsgarantin, punkt 37 (fp, mp)

av Ulf Nilsson (fp), Ana Maria Narti (fp) och Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 37 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utveckling av barnomsorgsgarantin. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub255 yrkande 2.

Ställningstagande

Enligt skollagen skall kommunen erbjuda plats i barnomsorgen ”utan oskäligt dröjsmål”, dvs. inom tre till fyra månader efter att föräldrarna anmält att barnet behöver plats. Det finns dock inga sanktionsmöjligheter mot de kommuner som misslyckas med att uppfylla barnomsorgsgarantin.

Barnomsorgsgarantin måste bli en garanti på riktigt. Det är oacceptabelt att människor tvingas tacka nej till arbete för att kommunen inte erbjuder barnomsorgsplatser i tid. Vi föreslår därför att barnomsorgsgarantin utvecklas så att föräldrar som inte får förskoleplats i tid skall få skadestånd från kommunen.

- 43. Kommuners ansvar för barntillsyn, punkt 38 (m, fp, kd, c)**
av Ulf Nilsson (fp), Sten Tolgfors (m), Inger Davidson (kd), Margareta Pålsson (m), Ana Maria Narti (fp), Sofia Larsen (c) och Peter Danielsson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 38 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om kommunens ansvar för barntillsyn. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So711 yrkande 4 och avslår motionerna 2005/06:Ub431, 2005/06:Ub432, 2005/06:Ub479, 2005/06:Ub482, 2005/06:Ub506, 2005/06:Ub520 och 2005/06:Ub538.

Ställningstagande

I syfte att främja mångfald och utveckling av barnomsorgsverksamhet anser vi att full etableringsfrihet skall råda inom barnomsorgen på liknande sätt som gäller för förskoleklass och friskolor. Det innebär att kommunerna skall ha skyldighet att ersätta godkända utförare som bedriver barnomsorg. Kommunerna har i dag möjlighet att släppa fram denna typ av ”friförskolor”, och ett flertal kommuner har också infört sådana system. På detta sätt skulle föräldrarnas egen efterfrågan få betydligt större inflytande än i nuvarande system. Möjligheten att barnomsorg då tillhandahålls även på andra tider än normala kontorstider ökar markant.

I de fall barn är i behov av nattomsorg måste särskilda ansträngningar göras för att skapa en trygg miljö. Grundregeln för nattomsorg bör vara att den ordnas i så hemlik miljö som möjligt, företrädesvis i familjedaghem.

44. Närhetsprincip vid förskoleplacering, punkt 39 (v)

av Lennart Gustavsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 39 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om närhetsprincipen vid förskoleplacering. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub355 yrkande 1.

Ställningstagande

Enligt skollagen skall plats i förskola erbjudas nära hemmet, men med hänvisning till att lokaler och andra resurser skall utnyttjas effektivt har kommunerna möjlighet att frångå denna princip. Vänsterpartiet anser att lagen på denna punkt inte tar tillräcklig hänsyn till barnens bästa, som bör värderas betydligt högre än den kommunala ekonomin. Det finns stora fördelar med att tydligare framhålla närhetsprincipen vid erbjudande om förskoleplats.

Det bör därför vara en skyldighet för kommunen att anvisa plats på en förskola i nära anslutning till bostaden, såvida detta inte innebär avsevärda ekonomiska eller organisatoriska svårigheter. Givetvis skall skälig hänsyn fortsatt tas till vårdnadshavarens önskemål. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag på hur denna närhetsprincip skall utformas.

45. Gemensam kommunal förskolekö, punkt 40 (v)

av Lennart Gustavsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 40 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om gemensam kommunal förskolekö. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Ub355 yrkande 2.

Ställningstagande

Föräldrar måste ges möjlighet att endast behöva ställa sig i en enda kö till kommunala förskolor. I den mån en kommun så önskar bör även enskilda förskolor kunna ansluta sig till detta kösystem.

46. Skolbarnsomsorg, punkt 41 (kd, mp)

av Inger Davidson (kd) och Mikaela Valtersson (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 41 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om skolbarnsomsorg. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:So699 yrkande 12 och 2005/06:Ub590 yrkande 24 och avslår motion 2005/06:Ub483.

Ställningstagande

Gruppstorlekarna i fritidshemmen har ökat i princip oavbrutet sedan början av 1990-talet då en genomsnittsgrupp hade omkring 18 barn. Den pedagogiska personaltätheten har minskat mellan läsåren 2000/01 och 2002/03.

Vi vill att regeringen låter utreda vilka konsekvenserna blir av de stora barngrupperna på fritidshemmen och hur detta påverkar skolbarnen.

Särskilda yttranden

1. Kommuners ansvar för barntillsyn, punkt 38 (v)

Lennart Gustavsson (v) anför:

För Vänsterpartiet är det en självklarhet att alla barn skall ha tillgång till förskola. Det gäller även barn till föräldrar med obekvämlig arbetstid. Vi utgår från att kommunerna på bästa sätt tillgodose behovet av barnomsorg på andra tider än dagtid.

2. Skolbarnomsorg, punkt 41 (v)

Lennart Gustavsson (v) anför:

Jämfört med övriga barnomsorgsformer är skolbarnomsorgen för tio- till tolvåringar dåligt utbyggd. Det är viktigt att kommunerna är medvetna om sitt ansvar också för denna åldersgrupp. Skolbarnomsorgen för tio- till tolvåringar ingår i det samlade utbildningssystemet. Den skall enligt skollagen komplettera skolan samt erbjuda barn en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen. Skolbarnomsorgen och skolan skall tillsammans utgöra en helhet som bidrar till barnens allsidiga utveckling och lärande. Den öppna fritidsverksamheten kan inte ersätta den verksamhet som bedrivs inom fritidshemmets ram.

Ur ett likvärdighetsperspektiv är det viktigt att uppmärksamma skillnader i nyttjandet av barnomsorg. Det kan röra sig om föräldrarnas utbildning, föräldrarnas födelse- och civilstånd och även bostadsort. Klart är att de största skillnaderna finns inom skolbarnomsorgen där t.ex. barn till högutbildade betydligt oftare har skolbarnomsorg än barn vars föräldrar har kortare utbildning.

Vänsterpartiet anser att det ur flera perspektiv är olyckligt att barn i åldern tio till tolv år inte omfattas av rätten till fritidshem. Vi utgår dock från att kommunerna strävar efter att tillgodose behoven också för denna åldersgrupp.

Det finns en förhållandevis stor efterfrågan på skolbarnomsorg för barn till arbetslösa eller föräldralediga. Av detta skäl, kombinerat med den roll som skolbarnomsorgen spelar för barnets hela utveckling, bör alla barn i åldern sex till tolv år på samma sätt som inom förskoleverksamheten ges möjlighet till plats även om föräldern är arbetslös eller föräldraledig.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motion från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05:So395 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att släktingar och resurspersoner i familjens närhet bör tas tillvara.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:Fi318 av Else-Marie Lindgren m.fl. (kd):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av garanterade deltidstaxor i förskolan.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att satsa på kvalitet i barnomsorgen.

2005/06:Sf336 av Lars Ohly m.fl. (v):

32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en samlad tvåspråkig utbildning från förskolan t.o.m. gymnasiet och i övrigt vad som anges om stärkt modersmålsundervisning.

2005/06:Sf385 av Bo Könberg m.fl. (fp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barnomsorgspeng.

2005/06:Sf432 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skapa ekonomiska och praktiska förutsättningar för valfrihet i barnomsorgen.

2005/06:So699 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om de olika socioekonomiska förutsättningarna för olika förskolor.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda nationella riktlinjer för barngruppers storlek.

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta utreda konsekvenserna för skolbarnen av stora barngrupper på fritidshemmen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om maxtaxa.

2005/06:So711 av Inger Davidsson m.fl. (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ensamstående föräldrars behov av att barnomsorg tillhandahålls även på andra tider än normala kontorstider.

2005/06:Kr306 av Peter Pedersen m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att även förskolans behov av bibliotek bör tillgodoses i lagen.

2005/06:Ub216 av Lars-Ivar Ericson och Birgitta Carlsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sunda matvanor i förskolan.

2005/06:Ub233 av Sten Tolgfors m.fl. (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förskolans pedagogiska uppdrag.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om möjlighet för föräldrar att kombinera pedagogisk förskola med andra förskoleformer.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förskolan skall ge barn de grunder som behövs för att senare kunna läsa, räkna och skriva.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om familjedaghem.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om flerfamiljssystem.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om öppna förskolor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individanpassning av förskolans verksamhet.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om individuella utvecklingsplaner.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om information om alternativ inom förskola och barnomsorg.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förskollärare som pedagogiskt ansvariga.

2005/06:Ub238 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om förskolans pedagogiska uppdrag.

2005/06:Ub255 av Ulf Nilsson m.fl. (fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om förskolans roll som det första steget i det svenska
skolväsendet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om utveckling av barnomsorgsgarantin.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förskolegrupper med små barn maximalt skall
bestå av 15 barn.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förskolegrupper med större barn maximalt skall
bestå av 20 barn.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att personaltätheten i förskolan bör öka till ungefär
fem barn per anställd.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att minst två tredjedelar av förskolans personal bör
vara förskollärare.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förskollärarna skall ha det pedagogiska ansvaret i
förskolan.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förskolan behöver både kvinnliga och manliga
förskollärare.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förskolan bör ha en mångfald av pedagogiska
inriktningar och driftsformer.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om likvärdiga villkor för kommunal respektive enskild
förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att införa en ”barnomsorgspeng”.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om vikten av samarbete mellan förskola och familjedag-
hem.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att kommunen skall erbjuda familjedaghem om
möjlighet finns.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om öppna förskolan.

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa mål att uppnå för förskolan.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av språkförskolor.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om åtgärder för barn med behov av särskilt stöd.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förskolans samverkan med föräldrarna.

2005/06:Ub267 av Ann-Marie Fagerström (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barnskötarnas roll i förskolan.

2005/06:Ub297 av Ann-Christin Ahlberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att dra upp riktlinjer för kommunerna om hur stora barngrupperna i förskolan skall vara.

2005/06:Ub315 av Tina Acketoft m.fl. (fp, m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om jämställdhetsplaner i förskolan och om fler genuspedagoger i kommunerna.

2005/06:Ub355 av Lennart Gustavsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör återkomma med förslag om närhetsprincip vid erbjudande om förskoleplats.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att återkomma med förslag om gemensam kommunal kö till förskolan.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör återkomma med förslag om att förskolans utemiljö skall tas upp i de kommunala kvalitetsredovisningarna.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Skolverket i uppdrag att utveckla statistiken över personalen i förskolan.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge Myndigheten för skolutveckling i uppdrag att genomföra insatser för att öka kunskapen om personal i förskolan, utöver förskollärare och barnskötare, som kan bidra till att uppnå målen och främja utvecklingen i förskolan.

2005/06:Ub380 av Anne-Marie Pålsson och Anne Marie Brodén (båda m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om föräldrars rätt att fritt välja former för sin barnomsorg.

2005/06:Ub426 av Birgitta Sellén m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att en förskola av hög kvalitet är en valfri förskola som är till för alla, där barnen får pedagogisk utveckling genom leken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om utvecklingssamtal på förskolan.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av sekretessen mellan skolformerna.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av en jämställd skola.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barngruppernas storlek.
6. Riksdagen begär att regeringen verkställer riksdagens beslut om en valfrihet i förskolan enligt riksdagsbeslut 2002/03.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett behov av att utveckla den öppna förskolan och den betydelse den har för barn, föräldrar och familjedaghem.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att påbörja modersmålsundervisningen i förskolan.

2005/06:Ub430 av Mikael Oscarsson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ge föräldrarna större möjlighet att själva ta hand om sina barn.

2005/06:Ub431 av Mikael Oscarsson (kd):

Riksdagen begär att regeringen återkommer till riksdagen med förslag till en lagstiftning som preciserar barnens rätt till vila och rekreation på motsvarande sätt som redan gäller vuxna i arbetslivet.

2005/06:Ub432 av Matilda Ernkrans m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att se över möjligheten till barntillsyn i hemmet för tillfälligt sjuka barn.

2005/06:Ub476 av Göran Persson i Simrishamn (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att uppmärksamma och åtgärda de höga ljud och bullernivåerna inom barnomsorgen.

2005/06:Ub479 av Luciano Astudillo och Gunilla Carlsson i Hisings Backa (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om barnomsorg.

2005/06:Ub482 av Christina Axelsson och Carina Moberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att utveckla förskolans omsorgsdel, öka förskolans öppettider samt satsa på personalen i förskolan.

2005/06:Ub483 av Veronica Palm och Luciano Astudillo (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kvaliteten inom fritidsverksamheten för barn och ungdomar.

2005/06:Ub506 av Matilda Ernkran's m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om kommuners ansvar för barntillsyn dygnets alla timmar.

2005/06:Ub520 av Anne Ludvigsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rätten till barnomsorg under obekvämt arbetstid.

2005/06:Ub523 av Lars U Granberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om bra och på sikt kostnadsfri barnomsorg.

2005/06:Ub538 av Börje Vestlund (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anges om nattbarnomsorg.

2005/06:Ub574 av Gudrun Schyman (-):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om regler för förskolans gruppstorlek och personaltäthet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en avgiftsfri förskola.

2005/06:Ub590 av Inger Davidson m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kombinera föräldraskap och arbete.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att barnomsorg är mer än förskola.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lika villkor för olika barnomsorgsformer.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om kvalitetssatsningar i stället för lägre kostnader.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om mångfald och valfrihet i förskolan.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att barnomsorg är en omsorgsfråga, inte en utbild-
ningsfråga.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förskolan inte skall bli en egen skolform.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att förskolans verksamhet skall bygga på trygg
omsorg och lek.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om betydelsen av pedagogisk verksamhet i förskolan.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om förskolans läroplan.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om värdegrunden i förskolan.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om skillnader i kostnaden för barnomsorgen beroende
på barnets vistelsetid.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om minigrupper i förskolan med max 15 barn för 3-5
åringar och max 12 barn i småbarnsgrupperna.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om en uppvärdering av familjedaghemmen.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om lika villkor och avgifter för olika omsorgsformer.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om kommunens skyldighet att i enlighet med föräldrarnas
önskemål erbjuda barnomsorgsplats oavsett omsorgsform.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att garantera familjedaghemmens ställning i lag.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om betydelsen av öppna förskolor.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om minst en öppen förskola i varje kommun.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om förbättrad kvalitet och utbyggnad av skolbarnsomsor-
gen.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om behovet av både kvinnor och män inom barnomsor-
gen.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om barnskötarnas betydelse inom barnomsorgen.

28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om kvalitetssatsning på förskolan.

2005/06:N439 av Per Bill m.fl. (m):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om lokala och individuella lösningar för service och omsorg.